

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 to 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Mir na Balkanu

Se pred par tedni je položaj na Balkanu izgledal precej slab in kritičen. Napetosti med balkanskimi državami so se nepričakovano začele ostrijeti na vse strani. Zdelo se je, da je nastopila za ves Balkanski polotok ura, ko naj bi odigral svojo vlogo v sedanjih vojni kot področje, preko katerega naj bi oba vojna tabora prešla v odločilni udar v borbi za pozicije v vzhodnem Sredozemlju in na Bliznjem vzhodu. Odločitve Bolgarije, stališče Turčije in velika neznanka v ozadju: Rusija, to so bila vprašanja, okoli katerih so se vedno znova kopičile same vznemirljive vesti. Deloma so se spravljalne v zvezo tudi z diplomatsko ofenzivo velesil, deloma pa z Molotovljev obiskom v Berlinu in povratkom nemškega veleposlanika Papena iz Berlina v Ankaru, na drugi strani pa prav tako z vestmi, da bi Anglija rada razširila vojni požar na jugovzhodu.

V nekaj tednih pa je to dušeče balkansko ozračje izgubilo velik del svoje napetosti. Balkansko nebo se spet jasni in od vsepovsod prihajajo sedaj same pomirljive izjave, ki se brez razlike skladajo v tem, da je treba na tem področju še nadalje ohraniti mir. Balkanski narodi se tega razvoja seveda veselijo, saj si od izbruhov sedanje vojne dalje drug druge niso želeli, kakor da bi jim bil vojni ples prižigal. Vprašanje se samo, kaj je moglo prav za prav povzročiti nedavne napetosti in kaj je bistveno pripomoglo k njihovi odstranitvi.

Dasi je v tem pogledu še marsikaj zavito v temo tako zване »nevidne vojne«, ki se plete za kulisami prave vojne na bojiščih, je vendar dovolj znakov, ki nakazujejo smer takšnega raziskovanja. Izven dvoma je predvsem, da so vse napetosti, ki so se preteklo tedno pojavile med nekaterimi balkanskimi državami, samo odraz glavne borbe, ki stalno meče sence tudi na področja izven konflikta. Bilo bi napačno misliti, da so se začeli zbirati grozeči oblaki na balkanskem nebu samo zaradi nestrpnosti balkanskih držav samih. V dobi, ko prevzema glavno breme glavno breme vsega sedanjega razvoja v zvezi z vojno, si moramo napetosti ali pomirjenja na posameznih področjih tolmačiti predvsem kot odraz medsebojnega razmerja med njimi samimi. V kolikor gre za oba vojna tabora, ki skušata drug drugega izriniti iz dosedanjih postojank, se zdi ta odvisnost povsem razumljiva in ne potrebuje podrobnih razlag. Toda izven obeh vojnih taborov je še tretji tabor, tabor nevtralnih držav, ki tudi ni brez vevlesil. Dokler se oba vojna tabora me-rita med seboj po področjih, kamor vpliv nevtralnih sil ne sega, si lahko precej naglo poiščeta medsebojni neposredni stik. Čim pa gre za področja, na katerih uveljavlja svoje interese tudi nevtralna velesila, morata z njo oba vojna tabora resno računati.

Takšen je trenutno primer z Rusijo. Čitali smo o tem pred dnevi tudi v ugledni fašistični reviji »Critica Fascista«, ki je glede Rusije zapisala, da vodi politiko tako zване »čuječe nevtralnosti«, da hoče zase ohraniti svobodne roke ter da ne želi »storiti nobenega koraka, ki bi jo spravil v nasprotje s katerikoli od obeh vojnih taborov«. Italijanska revija je še pripomnila, da »so nekatere točke, ki zadevajo tudi sovjetske interese«, kar velja zlasti za Dardanele. Dokler pa je Rusija nevtralna, želi seveda ohraniti mir na vsem onem področju v svoji neposredni bližini, kjer bi se utegnili pojaviti tudi vprašanja njenih posebnih interesov. Tako sta oba vojna tabora, ki se v konflikt z Rusijo ne želita zaplesti, pripravljena — vsaj do nadaljnjega — upoštevati rusko željo po ohranitvi miru povsod, kjer se poleg interesov obeh vojnih taborov pojavljajo tudi ruski interesi.

S temi širšimi pogledi, ki zajemajo trenutne odnose med vsemi zainteresiranimi velesilami, si še najlažje lahko raztolmačimo ozadje razveseljivega pomirjenja, ki se je pojavilo povsod v naši bližini. Tako gledajo na najnovejši razvoj na Balkanu tudi nevtralni mednarodni opazovalci. Pa tudi informacije iz drugih virov nas vedno bolj potrjujejo v domnevi, da se trenutno res vse velesile brez razlike prosto razširjajo vojne na Balkan. To velja še posebej tudi za Nemčijo in Italijo. Balkanski poročevalec budimpeštanskega vladnega glasila »Pester Lloyd« ugotavlja na primer v svojem dopisu iz Beograda z dne 9. t. m., da se je nemškemu veleposlaniku v Ankari Papenu posrečilo »ustvariti mirnejše ozračje«, ki je velikega pomena za omiljenje napetosti na vsem Balkanu. Isti poročevalec pripominja, da se Turčija v zadnjem času zelo trudi, da bi izboljšala odnose z Rusijo, pri čemer jo med drugim vodi misel, da je nedavni obisk generalnega tajnika ruskega zunanjega ministrstva v Sofiji »odkril stopenjo interesa sovjetov za Balkanski polotok«.

Ta pregled v marsičem lahko pomaga pri razumevanju sedanjega sploš-

Mir in večno prijateljstvo z Madžarsko

Včeraj je bila v Beogradu svečano podpisana pogodba o »trajnem miru in večnem prijateljstvu med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko«

Beograd, 12. dec. p. Dvodnevni obisk madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja je bil danes uradno zaključen s podpisom pakta o stalnem miru in večnem prijateljstvu med kraljevino Madžarsko in kraljevino Jugoslavijo. Po svojem besedilu kratka pogodba najjasneje ureja bodoče medsebojne odnose in predstavlja novo jasmvto za ohranitev in učvrstitev miru in dobrih odnosov v Evropi.

Obiski tekom dneva

Madžarski zunanji minister grof Csaky je danes dopoldne najprej obiskal madžarsko vojaško pokopališče v Beogradu ter je položil na grob krasen venec. Svečanosti so prisostvovali madžarski poslanik baron Bakacs-Besenyi, jugoslovanski poslanik v Budimpešti Svetozar Rašić, zastopnik poveljstva Beograda in mnogi drugi odličniki. Odtod se je grof Csaky s svojim spremstvom odpeljal na Avalo, kjer se je poklonil na grobu Nezanega junaka in prav tako položil krasen lovren venec. Častna četa mu je izkazala vojaške časti. Grof Csaky se je s svojim spremstvom delj časa zadržal na Avali, ki je ena najlepših razglednih točk Beograda. Od tam se je odpeljal na Kalimeedan in si ogledal razne zgodovinske znamenitosti. Sef mestnih parkov inž. Krstić mu je tolmačil razne naprave.

Opoldne je priredil madžarski poslanik na čast grofu Csakyju intimno kosilo, ki so se ga udeležili tudi predsednik vlade Draža Cvetković, podpredsednik vlade dr. Matić, zunanji minister dr. Cincar-Marković, minister dvora Antič-jugoslovanski poslanik v Budimpešti ter pred-

stavniki madžarskega poslaništva in zunanjanje ministrstva.

Ob 16. uri je priredil bivši beograjski župan Vlada Ilić kot predsednik Jugoslovensko-madžarske trgovinske zbornice v svoji vili svečan sprejem na čast grofu Csakyju. Pri tej priliki so mu predstavili ugledne predstavnike beograjskega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja. Odtod se je odpeljal grof Csaky s svojim spremstvom v Aero-cerclie, kjer je priredila jugoslovensko-madžarska liga njemu na čast čajanko. Pri prihodu ga je pozdravil predsednik lige bivši minister Vojin Gjurčević, ki je v svojem govoru podčrtal prizadevanja lige za poglobitev gospodarskih političnih in kulturnih odnosov med obema državama. To delo je sedaj kronano s sklenitvijo pakta o večnem prijateljstvu.

Grof Csaky se je zahvalil ligi za njeno doseganje delo in je naglasil, da bo danes ratificirano ono seme, ki je bilo že davno posejano. Politika prijateljstva odvarja v polnem obsegu obojestranskim interesom. Govoril je o tradicionalnem spoštovanju, ki ga goji Madžarska do Jugoslavije in ki se je že tolikokrat manifestiralo. Svoj govor je zaključil z besedami: Mi vam želimo vse ono, kar želimo sami sebi. Prepričan sem, da bo naše sodelovanje učvrstilo mir ter blagostanje in uspešen razvoj obeh narodov in obeh držav. Grof Csaky se je nato razgovarjal z navzočimi predstavniki prestolnice družbe. Posebno dolgo se je zadržal v razgovoru z bivšim zunanjim ministrom dr. Ninčević. Sprejemu so prisostvovali tudi zunanji minister dr. Cincar-Marković, minister trgovine dr. Andres in še nekateri drugi zastopniki vlade.

Svečan podpis pogodbe

Ob 18. se je pripeljal grof Csaky s svojim spremstvom v zunanje ministrstvo, kjer ga je že pričakoval zunanji minister dr. Cincar-Marković. Podala sta se takoj v kabinet zunanjega ministra, kjer je nato sledil svečan podpis pakta o večnem prijateljstvu.

Po končanem podpisu sta prišla grof Csaky in dr. Cincar-Marković v veliko dvorano zunanjega ministrstva, ki je bila nabit polna novinarjev. Lahko se reče, da se ob nobeni priliki ni bilo v Beogradu toliko domačih in tujih novinarjev, kakor se jih je zbralo tokrat, kar prav tako priča, kolik pomen pripisujejo v mednarodnem svetu sklenitvi prijateljskega pakta med Jugoslavijo in Madžarsko. Poleg madžarskih sihi so bili najštevilnejše zastopani novinarji iz Nemčije in Italije, prav tako pa je bilo tudi mnogo Francozov in Angležev. Ko sta se grof Csaky in dr. Cincar-Marković pozdravila z navzočimi novinarji in se z njimi fotografirala, je povzel besedo jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković, ki je izjavil:

Izjava ministra dr. Cincar-Markovića

Zelo me vesili, da vam lahko sporočim, da je bila danes ob priliki obiska madžarskega zunanjega ministra ekselence grofa Csakyja podpisana med Madžarsko in Jugoslavijo pogodba o stalnem miru in večnem prijateljstvu. To daje obisku grofa Csakyja še večji pomen.

Atmosfera, v kateri je bilo izvršeno to dejanje in katere prisrčnosti ste bili vsi priča, me odzveže potrebe, da še nadalje tolmačim vse dobre strani te pogodbe, ki formalno potrjuje iskrene prijateljske odnose, ki že obstojajo med našima dvema državama.

Izročajoč besedilo te pogodbe javnosti, vas prosim, da vidite v njej nov doprinos k politiki miru in konstruktivnega sodelovanja, ki jo izjavlja vlada kraljevine Madžarske in vlada kraljevine Jugoslavije v dunavskem bazenu.

Izkoriščam to priliko, da izrazim predstavnikom tiska zahvalo za vso podporo,

ki so jo vedno in s tako vidnim rezultatom prazili vladama obeh sosednjih držav za konsolidacijo madžarsko-jugoslovanskega prijateljstva.

Posebej želim pozdraviti predstavnike madžarskega tiska, katerih navzočnost v Beogradu nas še posebno veseli. S hvaležnostjo moram podčrtati veliko vlogo in velike zasluge, ki jih ima madžarski tisk, ki se je vedno tako odločno zavzemal za jugoslovensko-madžarsko zblizanje. Prepričan sem, da boste v isti smeri delali tudi v bodoče za dobro Madžarske in Jugoslavije ter vsega tega dela Evrope.

Izjava grofa Csakyja

Nato je povzel besedo madžarski zunanji minister grof Csaky ter dejal:

Pogodba, ki sem jo imel čast skleniti z vlado kraljevine Jugoslavije, je kratka, a toliko bolj jasna. Njena vsebina je zapodena v prvem členu, ki se glasi:

Med kraljevino Madžarsko in kraljevino Jugoslavijo bo trajen mir in večno prijateljstvo.

Mir je največja blagodat človeštvu. Vsi naši napori, zlasti v teh težkih časih, morajo biti osredotočeni na to, da v tem prostoru srednje in južnovzhodne Evrope, kamor je božja previdnost postavila naša dva naroda, ohranimo mir. Madžarska je enako kakor Jugoslavija v preteklosti doživljala pretrpela. Krvave in stoletne borbe obeležujejo pot, po kateri smo morali iti v naši zgodovini. Sedaj, ko sta oba naroda zavzela svoji stalni mesti v tem delu Evrope, se lahko posvetimo delu za njegovo konsolidacijo, da bi tako s svoje strani kar največ doprinesli k naporom onih sil, katerih cilj je, da se vsaj temu delu Evrope prihrani katastrofa in da se ohranijo one vrednote, ki bodo po krvavi borbi, ki besni sedaj po svetu, lahko koristno poslužile preporodu sveta. »Zajemno zaupanje in prijateljstvo, ki tako srečno veže naša dva naroda, in katerih izraz je pogodba, ki smo jo sedaj podpisali, predstavlja zanesljivo jamstvo, da lahko naša dva naroda uspešno prevalita skupno pot, ki sta si jo tako modro izbrala.

Besedilo

Novinarjem je bilo nato razdeljeno besedilo pogodbe, ki se glasi:

V imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije in kraljevih namestnikov ter v imenu Nj. presvetlega Visočanstva regenta kraljevine Madžarske;

upoštevajoč odnose dobrega sosedstva, iskrenega spoštovanja in vzajemnega zaupanja, ki tako srečno obstoja med njihovimi narodi;

želeč, da dajo tem odnosom čvrsto in trajno osnovo;

v prepričanju, da bo konsolidacija in učvrstitev medsebojnih vezi na političnem, gospodarskem in kulturnem področju služila interesom obeh sosednjih narodov ter miru in blagostanju Podunavja;

nega pomirjevanja na Balkanu. Ono se je najprej pokazalo v jugoslovensko-bolgarskih odnosih, zlasti po govoru bolgarskega zunanjega ministra Popova. Ta govor je pomirjevalno vplival tudi na Turčijo in med obema državama so sedaj v teku pogajanja, ki naj bi medsebojne odnose postavila na trdnješo in trajnejšo osnovo. Ne izklju-

čuje se celo možnost sklenitve prijateljskega in nenapadnega pakta.

V ves ta razčiščevalni in pomirjevalni proces na Balkanu se sedaj vključuje še poglobitev prijateljskih odnosov med Madžarsko in našo državo, ki se prav tako povsod upravičeno tolmači kot važen doprinos k pomirjevanju na Balkanu.

jateljstvo med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko.

§ 2. Visoki pogodbeni stranki sta se sporazumeli, da se bosta dogovarjali o vseh vprašanjih, ki bi se po njunem mnenju nanašala na medsebojne odnose.

§ 3. Ta pogodba bo ratificirana in ratifikacijske listine izmenjane v Budimpešti čimprej mogoče. Pogodba stopi v veljavo na dan izmenjave ratifikacijskih listin. V potrditev tega se uvodno omenjeni pooblaščenici to pogodbo podpisali in oddali svoj pečat.

Sestavljeni v Beogradu v dveh originalnih izvodih na dan 12. decembra 1940.

Dr. Aleksander Cincar Marković, s. r.
Grof István Csaky, s. r.

Uradni komuniké

O razgovorih in podpisu pogodbe je bil izdan naslednji uradni komuniké:

Za časa bivanja madžarskega zunanjega ministra dne 11 in 12. decembra 1940. v Beogradu sta imela grof Csaky in jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković v prijateljskem in prisrčnem ozračju razgovore o odnosih med Madžarsko in Jugoslavijo. Izmenjala sta tudi misli o

vprašanjih točnega mednarodnega položaja v tem delu Evrope. Pri tej priliki sta podpisala pogodbo o večnem prijateljstvu. Pogodba sestoji iz uvodnega dela in treh členov. V uvodnem delu so poudarjeni odnosi dobrega sosedstva, iskrenega spoštovanja in vzajemnega zaupanja, ki tako srečno obstajajo med madžarsko in jugoslovanskim narodom. Podčrtana je želja, da se tem odnosom da trajna osnova, in izraženo je prepričanje, da bo konsolidacija in učvrstitev medsebojnih vezi na političnem, gospodarskem in kulturnem področju služila interesom dveh sosednjih držav, ter miru in blagostanju Podunavja. Komuniké nato navaja besedilo pogodbe.

Obisk madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Beogradu je bil nocoj zaključen s svečanim banketom, ki ga je njemu na čast priredil zunanji minister dr. Cincar-Marković v Gardijskem domu. Banketu je prisostvovalo skupno 118 oseb. Poleg obeh zunanjih ministrov in njunega spremstva so bili na banketu člani jugoslovanske vlade zastopniki vojske, člani madžarskega poslaništva ter predstavniki gospodarstva, politike in kulture. Na banketu je koncertirala godba kraljeve garde, pri nati s'edečem sprejemu pa beograjska filharmonija z izbranim programom.

Prvi odmevi

Berlin, 12. dec. o. Obisk grofa Csakyja v Beogradu je vzbudil veliko pozornost v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih. Ves nemški tisk objavlja poročila jugoslovanske službene agencije kakor tudi svojih dopisnikov o p. s. č. m. sprejemu grofa Csakyja v Beogradu ter o komentarih jugoslovanske in madžarskega tiska Berlinskemu politični krogu opozarjajo ob tej priliki, da je postal B. o. a. d. center dip. omakske akcije v Sredni Evropi, ki ima nalogo urediti in utrditi odnose med državami v jugovzhodni Evropi. Pri tem bo Jugosavija igrala še prav posebno vlogo. Sprito svojega položaja in sile bo tudi v bodoče pomirjevalno vplivala na Poduna. Je in B. a. k. ter čuvala mir v tem e. r. pskem predelu. Niti ni potrebno posebej naglasiti, da tako akcijo v Beogradu odobava tako Berlin kakor Rim, kar je bilo na nemškem službenem mestu tudi že potrjeno. Nemški tisk opozarja v tej zvezi v svojih komentarih na poslednje izjave kneza namestnika Pavla in predsednika vlade dr. Cvetkovića.

Zastopnik zunanjega ministrstva na danes novinarjem izjavil, da sta si oboje vesilej stalno prizadevali, da bi se utrdili med državami v južni vzhodni Evropi boljši odnosi z neposrednimi sosedstvi in sporazumi. V tem smislu je prejel tudi Csakyjev obisk v Beogradu. Ta obisk bo v korist boljših odnosov med obema državama, ki ima z njimi Nemčija ne le važne gospodarske nego tudi kulturne zveze.

Nenadna smrt poslanika Lothiana

Washington, 12. dec. s. (CBS) Davi ob 3. lokalnega časa je v angleškem veleposlanstvu umrl angleški veleposlanik v ameriški vladi lord Lothian. Pokupek je bil star 58 let. Mesto veleposlanika v Washingtonu je za zamenjal od aprila lanskega leta leta 1916 je bil privajni tajnik tedanjega ministrstva za pr. d. s. d. n. Lloyda Georgea ter je ostal v tem položaju do leta 1921. Pozneje je zavzemal lord Lothian nekaj časa mesto državne podtajnika za Indijo in razne visoke funkcije v kolonialni službi v južni Africi.

Smrt lorda Lothiana je prišla povsem nepričakovano. Še snoti bi bil moral govoriti na zborovanju ameriških farmarjev v Baltimoreu, na je svoj govor zaradi rahle obledelosti odlovedal, kakor je bil nato njegov govor na zborovanju samo prečitan.

London, 12. dec. s. (Columbia BS). V merodajnih angleških krogih je zapustila vest o smrti angleškega veleposlanika v Washingtonu lorda Lothiana globok vtis. Ti krogi poudarjajo, da je bil prav sedaj v trenutku angleško-ameriških finančnih pozajani lord Lothian angleški vladi posebno potreben ter da predstavlja njegova smrt izgubo, ki jo bo težko nadoknaditi. Znano je, da je prav lord Lothian dospel osebo vodil vsa razgovora glede ameriške pomoči Angliji v vojni.

Sovražnosti na meji Indokine

Singapore, 12. dec. i. (Ass. Press.) V okviru neprestanih revanšnih napadov, ki se že nekaj dni ponavljajo v obmejnem pasu med Indokino in Siamom, so večje skupine siamskih letal včeraj bombardirale mesti Bantard in Banabae v Francoski Indokini. Siamsko obmejno vojno poveljstvo je o teh značnih napadih izdalo poseben komuniké, v katerem pravi, da je bil napad izvršen kot povračilo za neoprestane akcije francoskih letal nad siamskim ozemljem. Komuniké nadalje zatrjuje, da se brdo značne akcije s siamske strani ponavljale vse do-

gle, dokler francosko letalstvo ne bo prenehalo s svojimi značnimi napadi. Posebno značilen pa je v tem siamskem komunikéju zaključni odsavek, ki pravi, da je siamska vlada še zmeom pripravljena prečeti s francoskimi obiljavami v Indokini pogajanja za dokončno rešitev obeh inih sporov ter ugotovitve bodoče meje črte, kakor je bilo to v načelu določeno že v mesecu oktobru. Komuniké izražajo željo, naj bi Indokina poslala v Bangkoku svoje pooblaščenice, ki bi pričeli ta pogajanja.

Anglija in Rusija

London, 12. dec. i. (A. R.) Kakor p. roča agencija Asso. iated Press, je bilo včeraj v parlamentu namestniku zunanjega ministra Butlerju zastavljeno tudi vprašanje, ali je prizadevanje vade za izboljšanje odnosov med Veliko Britanijo in Sovjetsko unijo zadnji čas, kaj napovedalo. Butler je odgovoril, da trdno a. a. da bo slednjič uspelo doseči med Veliko Britanijo in Sovjetsko unijo zadovoljiv sporazum.

Truplo Napoleonovega sina prepeljano v Pariz

Dunaj, 12. dec. AA. (DNB) Danes dopoldne so dvignili krsto s posmrtnimi ostanke reichshadtskega vojvode, sina Napoleona I., ki je bila shranjena v grobnici kapucinskih cerkve na Dunaju. Posmrtni ostanke Napoleonovega sina bodo prepeljali v Pariz.

Preskrba Zagreba s kruhom

Zagreb, 12. dec. o. Na današnji seji mestnega odbora za prehrano prebivalstva, je zagrebški župan Starčević poročal o svojih razgovorih z banom, kateremu je predložil podrobno poročilo o prehrani mestnega prebivalstva, posebno pa o njegovi preskrbi s kruhom. V svojem poročilu je župan naglasil, da so vse težave sedaj premagane. Izdani bodo strogi ukrepi proti pekarni, ki jim je bilo razdeljeno 100 vagonov moke za kruh, a so iz njih napekli žemlje, tako da so lahko prodali po 20 din sleherni kilogram žemlj iz te moke. V primeru potrebe, bo občina ustanovila lastne pekarnice ali pa se bo peka kruha organizirala na vojaški način. Znano je, da je vojaški kruh zelo tečen in da se lahko proizvaja v ogromnih množinah.

ANGLEŠKE OPERACIJE V AFRIKI

Vedno večji obseg bojov med Angleži in Italijani ob egiptski sredozemski obali

Kairo, 12. dec. j. (AFTI) Prva faza angleške ofenzive proti italijanskemu utrdbenemu sistemu v Zapadni puščavi v Egiptu, ki se je končala z osvojitvijo Sidi Baranija, se mora smatrati kot zmaga prvega reda. V vojaških krogih ugotavljajo, da pomeni zasedba Sidi Baranija hkrati tudi največji uspeh angleške vojske v Egiptu, kolikor mož stejejo italijanske kolonialne divizije, se vendar lahko sodi, da je Angležem uspelo zajeti 14.000 do 17.000 Libijcev in italijanskih vojakov.

Kar se tiče strateškega pomena Sidi Baranija, je treba upoštevati naslednje momente. Ko so Italijanci čete pred tremi meseci osvojili Sidi Barani, je bila to znatna luka brez slehernega vojaškega pomena. V minulih treh mesecih pa je bil Sidi Barani spremenjen v močno utrjeno pomorsko in kopno oporišče, ki naj bi po načrtih italijanske generalnega štaba v Afriki služilo za izhodišče nove velike Grazijske ofenzive vzdolž egiptske obale. Izguba Sidi Baranija z ogromnimi zalogi vojnega materiala, ki je bil tamka napločen, pomeni za italijansko armado v Afriki hud udarec. Jutranje italijansko poročilo o poteku bojov v Zapadni puščavi ne omenja direktno izgube Sidi Baranija, marveč poroča le, da se bjejo izredno ogorčeni boji na področju Bukbuka bolj v zapadni smeri. To indirektno italijansko poročilo pove, da se vojaške sile angleškega generalisima Wavella v silnem zaletu vse bolj bližajo italijanski Libiji.

Kakor je bilo že pred tremi dnevi javljeno, je pri prvem angleškem ofenzivnem sunku proti Sidi Baraniju padel na bojišču poveljnik libijskih čet general Maletti. V tekni zadnjih vojaških operacij pa so Angleži ujeli tri italijanske generale. So to armijski general Sebastiano Gallina ter divizijski generali Amando Pescatore ter general Mezzari.

Veliki angleški uspeh v tej ofenzivi je treba pripisovati samo smotnemu in v vseh podrobnostih povezanemu najtesnejšemu sodelovanju med kopno armado ter med angleškim letalstvom in vojno mornarico. Čim je angleška pehota s predhodnicami tankovskih odredov pričela dvojni ofenzivni napad na levo in desno krilo italijanske armade, sta hkrati stopila v široko zasnovano ofenzivno akcijo tudi letalstvo in vojna mornarica. Vojna mornarica je neprestano obstreljevala važno obalno cesto med Sidi Baranijem in Sollumom, s čimer je skoraj docela onemogočila sleherni premikanje italijanskih čet, ki bi bilo potrebno v svrhu uspešne obrambe. Angleško letalstvo pa je popolnoma nevtraliziralo delovanje italijanskega letalstva, ki se je v prejšnjih akcijah izkazalo kot zelo nevarno orodje. Razen tega so angleška letala med razvojem operacij na terenu uspešno bombardirala tudi vse koncentracije italijanskih rezerv in to brez zamude časa in na vsej frontni dolžini.

Zajetje omenjenih italijanskih generalov znani, da se z veliko zanesljivostjo lahko trdi, da je padel Angležem v roke celotni italijanski armadni zbor, ki ga normalno tvorita dve diviziji.

Boji se na vsej frontni dolžini nadaljujejo in se italijanske čete še zmerom ne vzdržno umikajo proti zapadu. Kakor je moglo ugotoviti angleško izvidniško letalstvo, so dolge italijanske kolone moštvu in prateži v gibanju in ni mogoče opaziti kakih večjih koncentracij čet, ki bi kazale na skorašnjo obrambo v velikem obsegu.

Kairo, 12. dec. s. (Reuter) Poveljstvo angleške vojske na bližnjem vzhodu je objavilo danes popoldne naslednji komunikat:

V Zapadni puščavi so naši sprednji oddelki v borbi s sovražnimi četami, ki se še nadalje umikajo proti zapadu. Očiščevalne operacije na bojišču se nadaljujejo.

V Sudanu naše izvidnice uspešno še nadalje vznemirjajo sovražnika.

Delež vojnih ladij in letalstva

London, 12. dec. s. (Reuter) Admiraliteta je objavila danes popoldne naslednji komunikat:

Angleška vojna mornarica še nadalje doprinese svoj delež k desorganizaciji umika italijanske vojske v Zapadni puščavi v Egiptu. Težke in lahke edince angleške vojske mornarice stalno obstreljujejo italijanske prometne zveze. Vojne ladje so izvedle težko bombardiranje žariščnih točk italijanskega umika v Sollumu v bližini libijsko-egiptske meje in v Bardiji v Libiji. Pri vseh teh operacijah niso angleške vojne ladje pretelele niti škodo niti žrtev.

Druge edince vojske mornarice so bombardirale pristanišče Kismajo v Italijanski Somaliji. Povzročena je bila škoda na skladiščih vojaških zalog. Sovražne obalne ba-

terije so brez uspeha odgovarjale na ogenj angleških vojnih ladij.

Kairo, 12. dec. s. (Reuter) Poveljstvo angleškega letalstva na bližnjem vzhodu javlja v svojem današnjem komunikatu: Angleški bombniki so včeraj ves dan bombardirali italijanska letališča, ki so najbližja bojišču v Zapadni puščavi. Samo na letališču v Sollumu je bilo vrženih več ton bomb. Nadalje je bilo napadenih še 8 drugih letališč med njimi ona v Menastru El Adeu in El Gubiju. Več sovražnih letal na letališčih je bilo uničenih.

Nadalje so angleški bombniki v spremstvu lovskih letal napadli več sovražnih mehaniziranih transportov ter velike kolone fašistične milice, ki je bila na umiku proti Sollumu. Te so letala obstreljevala s protinapadom in jo razpršila.

Najmanj 9 italijanskih letal je bilo tekom včerajšnjega dne uničenih. Samo eno angleško letalo se ni vrnilo v svoje oporišče, čeravno so angleške letalske operacije trajale polnih 24 ur.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 12. dec. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo naslednje službeno vojno poročilo:

V severni Afriki se operacije še vedno

Churchillova izjava

London, 12. dec. s. (Reuter) Ob začetku današnje seje parlamenta je ministri predsednik Churchill podal izjavo o položaju na bojišču v Zapadni puščavi v Egiptu ter označil dosežanje uspehe angleške vojske kot veliko zmago. Churchill je izjavil med drugim:

Angleška vojska prodira sedaj od Sidi Baranija proti zapadu z največjo silo. Podpirata jo letalstvo in vojna mornarica, ki bombardirata sovražne postojanke. Očitno je bilo da bi mogla angleška mehanizirana kolona, ki je med Sidi Baranijem in Bukbukom prodrla do obale, odrezati italijanski vojski iz Sidi Baranija glavno cesto za umik. Vprašanje pa je bilo tedaj, ali bo angleška vojska svoje obkroževalne položaje lahko držala in ohranila postojanke ob obali. Močna pozicija sovražne vojske v Sidi Baraniju in okolici je bila proti temu znatna ovira. Toda Sidi Barani je padel.

Churchill je dalje izjavil priznanje vr-

nadaljujejo. Tudi včeraj so se razvneli srditiji boji na področju okrog Bukbuka zapadno od Sidi el Baranija. Sovražniku so bile prizadane hude izgube na moštvu in vojnih potrebščinah. Tudi naše izgube so bile znatne.

V letalski bitki, ki je bila omenjena že v 186. službenem poročilu, je bilo sestreljenih 13 sovražnih letal, ki so treščila na tla, kakor se je naknadno ugotovilo in ne samo 4. 7 naših letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

V vzhodni Afriki je bilo v akciji nekaj manjših oddelkov prednjih čet. Na sudanski meji je neka naša patrila nenadno napadla neko sovražno postojanko in jo uničila. Na področju pri Tesenelu je poskušal sovražnik z enim tankom in 5 oklopnimi avtomobili napasti naše postojanke, a so ga naše čete ter protitankovsko topništvo ustavili in gladko odbili. Naše izvidniško letalo, ki ga je napadlo 7 sovražnih lovskih letal, je enega napadalca sestrelilo ter se samo nepoškodovano vrnilo na svoje oporišče.

Neka angleška križarka se je pojavila pred Kismajo in je oddala nekaj strelcev proti mestu, ne da bi povzročila kako škodo. Njo samo je zadelo nekaj granat naših obalnih baterij.

Sovražna letala so bombardirala področje okrog Hargeishe in el Uaka v bivši angleški Somaliji.

hovnemu poveljniku angleške vojske na bližnjem vzhodu generala Wavella, generalu Wilsonu, ki poveljuje angleški vojski, ki je izvedla prodor proti Sidi Baraniju, štabnim častnikom, ki so izdelali potrebne načrte in vsem oddelkom vojske, ki so pri prodoru sodelovali.

Churchill je nadaljeval: Prezgodaj bi bilo govoriti o obsegu vseh teh operacij, vsekakor pa predstavljajo zmago prvega reda v afriškem vojnem področju. Položaj je treba presojati z ozadjem dejstva, da smo bili še pred tremi ali štirimi meseci resno vznemirjeni, kako bomo mogli braniti Egipt. To vznemirjenje je sedaj odstranjeno. Sedaj imamo gotovost, da bomo lahko Egipt v vsakem primeru uspešno branili.

Sodelovanje čet iz Indije

Kairo, 12. dec. j. (Reuter) Službeno poročilo angleške vlade o vojaškem uspehu pri Sidi Baraniju navaja, da so v vseh dosedanjih operacijah igrali veliko vlogo tudi čete iz Indije, ki jim gre duševni del zaslug za osvojitve Sidi Baranija.

Birmingham — Mannheim

Po dvodnevem odmoru so nemški bombniki pričeli z novimi srčitimi napadi na angleška industrijska središča, angleški napad pa je veljal v prvi vrsti Mannheimu ob Renu

London, 12. dec. j. (Ass. Press.) Nemško letalstvo je izkoristilo zelo ugodne vremenske prilike v minuli noči ter je izvršilo napad precejšnjega obsega na Birmingham, industrijsko središče v zapadnem delu Midlanda. Po službenih podatkih angleškega notranjega ministrstva se je napad na Birmingham pričel že zgodaj zvečer in se je tekom nočnih ur večkrat ponovil. Nemška letala so vrgla zelo veliko število rušilnih in zažigalnih bomb, ki so padle tako na stanovanjske, kakor tudi na industrijske četrti. Porušeni ter poškodovanih je bilo več industrijskih objektov, stanovanjskih poslopij in tudi nekaj javnih zgradb. Zažigalne bombe so na več točkah povzročile hude požare, ki jih je gasilstvu uspelo omejiti šele v današnjih popoldanskih urah. Po dosedanjih podatkih se mora smatrati, da je bila pri tem napadu povzročena precejšnja škoda na zelo važnih objektih. Število človeških žrtev ni še ugotovljeno, bati pa se je, da bo znatno preseglo povprečje dosedanjih napadov na velika angleška provincialna mesta.

Med ostalimi cilji nemških bombnih napadov v minuli noči so bili nadalje London ter nekateri kraji in posamezni objekti na južni in jugovzhodni angleški obali. Napad na London se je pričel neposredno zvečer in je bil v kasnih večernih urah končan. Nekaj bomb je bilo vrženih večinoma na zunanje okraje, kjer so bili začetni nekateri manj važni objekti, tako da je škoda na splošno prav majhnega obsega. Zaradi ugodnih atmosferskih prilik je bil zaporni ogenj protiletalskega topništva okrog Londona tako uspešen, da nemškim letalom ni uspelo v večjem številu preleteti mesta. Napad na nekatere raztreseno ležajoče cilje v zapadni Angliji so bili prav majhnega obsega.

London, 12. dec. s. (Reuter) Letalsko

zasedenem ozemlju. Eno izmed angleških letal se s teh poletov ni vrnilo.

London, 12. dec. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja: Glavni cilj napadov angleških bombnikov preteklo noč je bil Mannheim. Angleška letala so preletela do Mannheim vso pot v mirnem vremenu ter nad obaljo, tako, da sploh niso videla tla. Ko pa so prišla na cilj, so skozi presledek v oblakih napadla predvsem električno centralo v Mannheimu, na katero je bilo vrženih mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Nastali so požari, ki so trajali še, ko so bila angleška letala že na povratku. Angleški bombniki so bombardirali v Mannheimu tudi železniške naprave ob Renu ter rensko luko.

Ob Kanalu so bile napadene luke v Calaisu, Boulogne in Dunkerqueu.

Nemško službeno vojno poročilo

Berlin, 12. dec. br. (DNB) V svojem današnjem službenem vojnem poročilu prav. vrhovno poveljstvo nemške vojske:

Neka podmornica je torpedirala in potopila 4 trgovinske ladje s skupno 30.000 tonami, ki so plule v močno zavarovanem sovražnem konvoju. Konvoj se je razpršil. Letalske sile, ki so bile 11. decembra na izvidniških poletih, so napadle predvsem sovražne ladje v bližini svetilniške ladje »Kentish Knock« je uspelo z bombami zadeti in težko poškodovati neko ladjo, ki jo je na verigah vlekel nek tovarniški parnik. Južnozpadno od Clacton on Seas je bila potopljena neka 1500 tonska trgovinska ladja neka petrolejska ladja je bila napadena in obstreljevana z letalskimi topovi in streljavami. Nekega nadljetca 1500 tonska tovarna ladja pa je bila napadena v izredno nizkem poletu in tako hudo zadeta da se je ustavila. Se nagnila na stran in se pričela potapljati.

V noči na 12. decembra so močne skupine letal uspešno napadle važne vojaške centre v srednji in južni Angliji.

Nekaj angleških letal je v pretekli noči napadlo več krajev v zasedenih deželah in južnozpadni Nemčiji ter odvrlo nanje

vrsto eksplozivnih in zažigalnih bomb, ki so pa povzročile le neznatno gmotno škodo. V kotlarni neke manjše tovarne je izbruhnil požar, ki je je nekoliko poškodoval. V zasedenih deželah sta bila ubita po en Francoz in Belgijec, več civilistov pa je bilo ranjenih.

Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo 4 sovražna letala. Dve nemški letali so pogrešala.

Berlin, 12. dec. br. (Stefani) V pretekli noči so se spet nadaljevali sistematični letalski napadi na angleško industrijske centre. Na vrsti je bil tokrat spet Birmingham, na katerega je navadilo več sto letal z nekaj 100.000 kg eksplozivnih in zažigalnih bomb. V mestu je izbruhnil več ogromnih požarov, ki so uničili celo vrsto važnih objektov angleške oboroževalne industrije. Požare je bilo opaziti že z obalnega področja vzhodne Anglije.

Poleg tega pa so nemški bombniki bombardirali tudi druge kraje posebej v južnozpadni in vzhodni Angliji. Tako so zaradi tega izbruhnili novi veliki požari v Southamptonu. V Hastingsu je bila razdejana velika skladišča življenjskih potrebščin in industrijskih izdelkov. Ob ustju Temze so bila znova zadeti veliki tanki petrolejski, ki so eksplodirali. Nastali so veliki požari in gosti oblaki črnega dima so zakrili vse ustje reke.

Holandski rušilec ujel nemški parnik

London, 12. dec. s. (Reuter) Admiraliteta javlja v poobnem komunikatu da je holandski rušilec »Van Kingseba« v bližini kubanske obale zaplenil 6031-tonski nemški trgovinski parnik »Rhein«, ki je pred 12 dnevi zarustil mehške pristanišče Tampico z namenom, da bi proti krizi angleško blokado. Ko je posadka nemškega parnika zaplenila holandsko vojno ladjo je skušala svoj parnik zažgati kar na so holandski mornariki so se hitro vkrcali na »Rhein« preprečili.

Angleška admiraliteta pripominja v svojem komunikatu da holandska vojna mornarica stalno uspešno in v velikem obsegu pomaga angleški vojni mornarici.

Snežni meteži in deževje na albanskih bojiščih

Italijani utrjujejo svojo novo obrambno črto in nudijo prodirajočim Grkom vedno hujši odpor

Atene, 12. dec. j. (A. R.) Poročila z albanske fronte so v zadnjih 24 urah zelo skromna. Iz njih se da posneti, da vlada na vseh frontnih oddelkih izredno slabo vreme s snežnimi meteži po vsavju ter z obilnim deževjem v dolinah in na obalnem frontnem odseku. Po zadnjih informacijah so grške čete do danes popoldne nekoliko napredovale samo vzdolž obale v smeri od Santi Quaranta proti Himari. Prodrla so približno 3 km globoko med italijanske postojanke ter na obalni cesti zasedle vas Kelyre. Italijani so nučili ogorčen odpor, vendar so morali po več zaporednih grških bajonetnih naskokih vasi zapustiti ter se umakniti dalje po cesti proti Himari. Italijanski umik pa tu ni nagei marveč poizkušajo italijanske zaščitne čete Grke čim dalje zadrževati. Pri tem se nenehoma pojavljajo ogorčeni spopadi, v katerih Grdi le korak za korakom pridobivajo na terenu. Verjetno je, da se bodo Italijani ponovno postavili v bran še pred Himaro, vendar zaradi popolne nedelavnosti grškega izvidniškega letalstva, ki mu vreme onemogoča sleherne polete, ni mogoče pregled, kje na tem sektorju urejajo Italijani svojo novo obrambno črto.

Na srednjem frontnem sektorju vlada precejšnje zatišje in je ostal položaj v zadnjih 48 urah verjetno popolnoma nespremenjen.

Na severnem bojišču drže Italijani na zapa nem bregu Ohridskega jezera ob cesti Podgradec — Lin še zmerom nekatere močne postojanke, ki jih Grkom še doslej navedle silnim napadom ni posrečilo zasedeti. Ogorčeni boji za te postojanke so se bili pred dvema dnevnoma, zdaj pa so morali zaradi globokega snega in hudega mraza prenehati. Verjetno so Italijani zdaj te postojanke še bolj utrdili in — sodeč po topovskem ognju — opremili tudi s težkim topništvom, tako da je treba na tem frontnem odseku računati z zelo resnim italijanskim odporom. Grki imajo sicer nasproti italijanskim utrdbenim točkam tudi svoje dobro utrjene pozicije, ki služijo za izhodiščne točke novih napadov, vendar je zveza med njimi in zaledjem zaradi nastopile hude zime skrajno težavna. Verjetno je, da bo trajalo več časa, predno bodo Grki na tem frontnem sektorju zbrali dovolj novih sil za ponovne ofenzivne akcije.

Letalstvo je zaradi skrajno neugodnih vremenskih prilik na obeh straneh popolnoma mirovalo.

Atene, 12. dec. AA. (At. ag.) Uradno poročilo št. 46. štaba grške vojske se glasi: Napredovanje naših čet se nadaljuje v raznih smereh vključno h emu sovražnemu odporu. Med napredovanjem smo ujeli gotovo število vojakov in zaplenili tudi vojni material. Včeraj sovražna letala niso letela nad Grčijo.

Pristanišče v Valoni razdejano

Atene, 12. dec. s. (Reuter) Po grških informacijah je zaradi ponovnih angleških letalskih napadov sedaj pristanišče v Valoni postalo za Italijane neuporabljivo. Bombe so razdejale vse važnejše pristaniške naprave. Glavni kanal, ki vodi v notranjo luko, je neprehoden, ker je bila v kanalu potopljena neka vojaška transportna ladja.

London, 12. dec. s. (Reuter) Informacije z grškega bojišča javljajo, da so vojaške operacije zaradi slabega vremena nekoliko zastale. Toda ob obali so Grki vendarle zopet napredovali proti Himari in sicer za približno 3 kilometre. Tudi z drugih delov fronte poročajo o manjšem grškem napredovanju.

V celoti je položaj na bojišču za Grke slej ko prej zelo ugoden.

Silovit protinapad na Mokri planini

Atene, 12. dec. s. (Columbia BS) Po grških informacijah so Italijani pri Podgradcu na Mokri planini izvedli silovit protina-

pad na grške postojanke. Na italijanski strani so bile poslone v boj tudi elitne rezerve, ki so bile pravkar poslone na bojišče. Grki javljajo, da so italijanski napad odbili in prizadeli Italijanom velike izgube.

Na srednjem delu bojišča pri Premetiju se poslužujejo sedaj tudi Italijani gorske taktike vojevanja, ki je doslej Grkom prineslo toliko uspehov.

Pri Tepelenu je položaj nespremenjen. Grki sami zanikajo inozemska poročila, da bi bila padla vas Kodra pred Tepeljenjem. Prav tako Grki zanikajo, da bi bila grška vojska zasedla Porto Palermo.

Italijanski rušilec v grški službi

Atene, 12. dec. br. (At. ag.) Grška admiraliteta je davi objavila, da je grška mornarica sedaj prevzela italijanski rušilec, ki se je v luki Santi Quaranta napol potopil zaradi poškodb o priki angleškega letalskega napada, ki je bil nanj izvršen pred nekaj dnevi v Otrantski ožini. Ladja je bila te dni že popravljena in se včeraj na njej razvil grško zastavo. Ladja je bila vključena v jonsko eskadrilo grških rušilcev.

Italijansko poročilo

Rim, 12. dec. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi naslednje 188. službeno vojno poročilo:

Na grški fronti so bili sporadično poskušeni sovražni napadi gladko odbiti. Ujetih je bilo več grških vojakov in zaplenjeno precej avtomatičnega orožja. Naša letala so kljub hudu ugodnemu vremenu bombardirala zbirajoče se čete na področju okrog Borove ter ladje na morju pred lukko Patras.

Deževje onemogoča letalske akcije

Atene, 12. dec. s. (Reuter) V vojaških krogih je bilo opazeno, da je udeleževanje italijanskega letalstva na bojišču v Albaniji zadnje dni zelo pomehalo. To tolažilo je dejstvo, da sta zaradi močnega deževja glavni italijanski letališča v Albaniji, namreč v Draču in Tirani, trenutno skoro neuporabni.

Normalno delo na zagrebški univerzi

Zagreb, 12. dec. o. Danes so se pričela tudi na pravni in nekaterih oddelkih filozofske fakultete redna predavanja, tako da se smatrajo nedavni incidenti med pristaiš HSS in frankovci z vsemi posledicami vred za zaključeno. Delo na univerzi se je sedaj spet v celoti normaliziralo.

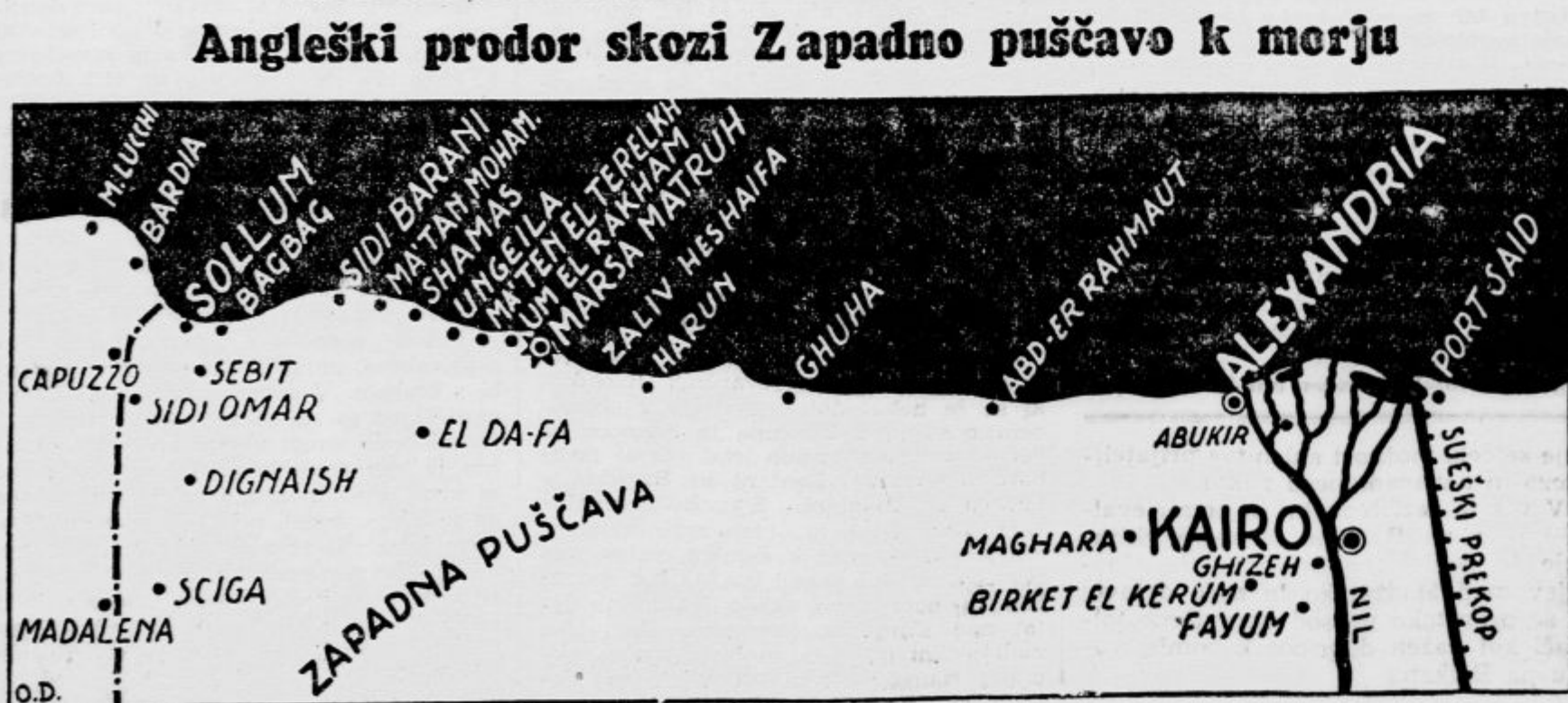
Preiskava o zagonetnem zagrebškem umoru

Zagreb, 12. dec. o. Danes popoldne so se vrtnili iz Maribora organi zagrebške policije, ki bi morali tam aretirati dekle, ki je baje imelo ljubzensko razmerje z narodnikom Weissom. Čigar žena je bila pred dnevi v Zagrebu umorjena. Izkazalo se je, da dekle, ki je zaposleno v neki mariborski tovarni, ni bilo zaplenjeno v ta umor. Usodnega dne je delalo v tovarni. Vendar je dekle s svojim bratom prišlo v Zagreb, da bi še posebej dokazalo svojo nedolžnost.

Vremenska napoved

Zemunska: Hladneje bo. Postopno se bo zvedrilo na severozahodu in na primorju. Oblačno in megleno vreme v ostalih delih države, kjer bo tu pa tam tudi snežni metej.

Postani in ostani član Vodnikov družbe

Madžarski zunanji minister grof Csaky v Beogradu

Obisk madžarskega zunanjega ministra grofa Csakya v Beogradu se je razvil v prirčno praznovanje prijateljstva med dvema sosednjima, ozko druga na drugo navezanima državama. Z obiska, ki je vzbudil v vsej evropski javnosti pa tudi v Ameriki mnogo pozornosti, pričujemo štiri slike. Zgornja kaže sprejem madžarskega državnika na beograjskem kolodvoru, kjer ga je pričakal naš zunanji minister g. dr. Cincar-Marković in ga je pozdravila častna četa naše hbrre vojske. Manjše slike pa kažejo visokega gosta na obisku pri predsedniku vlade g. Dragiši Cvetkoviću, pri podpredsedniku vlade dr. Vladku Mačku in pri zunanjem ministru dr. Cincar-Markoviću.

25-letnica mučeniške smrti dušnega pastirja Skopskega mitropolita so živega sežgali zaradi neustrašnega delovanja za svoj narod

Skopje, 12. decembra

Pred 25 leti na dan 15. decembra 1915 je v Kačaniški kllisuri (soteski) končal mučeniške smrti skopski mitropolit Vičentije.

V vasi Ušće v studeniškem srezu se je rodil 8. februarja 1853. kmečkim staršem sin Vasilije. Svojo prvo vzgojo je dobil od matere in očeta, potem pa so ga poslali v samostan Studenico, kjer je dovršil osnovno šolo. Mali Vasilije je bil izredno nadarjen in učitelji so svetovali staršem, naj ga šolajo še naprej. Toda revni oče tega ni zmogel in sinko je moral z ovcami na pašo.

Po štirih letih pastirovanja se je vzbudila v njem želja, da posveti svoje življenje Bogu. Oče je moral popustiti in sin je šel v samostan. Ko se je v Studenici dožela izobila, je odšel v samostan Hilenar na Sv. Gori, kjer si je kmalu stekel ugled in spoštovanje.

Ko je bilo s smrtjo mitropolita Sevastijana izpraznjeno mesto poglavarja skopske škofije, je srbska vlada določila Vičentija za njegovega naslednika. Leta 1905 je bil Vičentije Krdžić izvoljen za mitropolita skopske škofije in eksarha Dolnje Miziye. Že takoj v začetku svojega službovanja je Vičentije dokazal, da so imeli pri izbiri srečno roko. Sodeloval je s pro-

svetnimi in kulturnimi delavci ter s srbskimi političnimi prvaki mnogo storil za osvobodjenje srbskega naroda izpod tujeja jarma. Posebno na prosvetnem polju so bile njegove zasluge zelo velike.

Usodno zanj pa je bilo 1. 1915. Ko se je srbska vojska umikala proti Albaniji, se je pregnanemu narodu pridružil tudi mitropolit Vičentije. Prišel pa je samo do Prizrena. Videč neposilne težave, s katerimi se je moral srbski narod boriti, je sklenil, da ostane z njim v suženjstvu. Vedel je, da ga čaka najhujše in junaško je govoril onim, ki so zapuščali rodna tla: Srečno potujte! Bog bo naklonil, da boste ostali zdravi in da se boste vrnili v svobodno Srbijo. Tedaj ne pozabite name! Če vam ne bo predalec, pridite na moj grob in prižgite voščenko za pokoj moje duše!

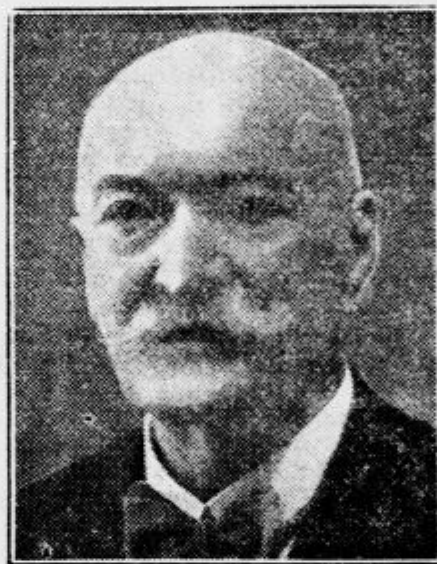
Ostal je, toda ne dolgo. Nekoliko dni pozneje se je izpolnilo njegovo prerokovanje. Priče, ki še žive, vedo povedati, da je bil 15. decembra še interniran v Uroševcu. Ponoči tega dne so njega in več drugih duhovnikov odvedli na samo. Nihče ni vedel nič točnega, kaj se je z njimi zgodilo. Po Kosovem pa so se jele širiti govorice, da so mitropolit Vičentija odvedli v Kačaniško kllisuro, ga polili s petrolejem in zažgali. Veter, ki je tisto noč izredno močno pihal, je raznesel njegov pepel.

ju. Habeka so prepepeljali v bojnišnico, kjer na je kmalu umrl, ne da bi se zavedel.

Tako bo ostalo za vedno skrito, kaj je dovedlo zverinskega moža do tega, da je na tako strašen način končal življenje svoji ženi in nato sodil še sebi.

Nadučitelj Jakob Žebre

Danes ob 16. uri bo porokal na Zalah k večnemu počitku upokojeni nadučitelj Jakob Žebre. Menda ga je poznala vsa Ljubljana, saj se je kljub visokim letom do nedavnega držal krepko pokonci.

in je imel širok krog prijateljev. Sponirjali smo se tega odličnega solnika lani v začetku marca, ko je praznoval s svojo zvesto družico gospo Franjo zlato poroko. Poldrugo leto prej pa je slavil 80letnico rojstva.

Ko je bil Žebre še mlad učitelj, je prišel v Planino pri Raketu, kjer si je izbral družico iz zavedne Lavričeve hiše. Le kratko dobo po poroki sta ostala v Planini. Preselila sta se v Stari trg pri Lo-

roman prav zanimiva knjiga, ki v marsičem dokumentira življenje slovenskega intelektualca v prvem desetletju pred veliko vojno in potlej v razdobju po preobratu naše narodne zgodovine tja do sedanjih dni. Spominja na otroška leta v tolmiskih hribih in v Tolmino in na dijaška leta v Gorici imajo coloris local, ki bo zanj posebno dojemljiv rojak z Goriskega. Izmed osebnosti, ki jih je pisec spoznal v tem času, je najzanimivejši orisan dr. Anton Mahnič, ta mrki fanatik, ki ga je Šorli spoznal kot močno dobrotljivega prijatelja srednjošolske mladine in zanesljivega narodnjaka, poteze, ki so v nasprotju s tem, kar vemo o njem iz knjig. Po pisčevi sodbi ni Mahnič Gregorčiča sličil, marveč se je »veliki Simon« takrat že izpel. Morda je k Mahničevi trditi pripomočla njegova mizoginska narava, saj je ta mož cenil samo eno žensko: svojo mater. Zanimivi so nadalje spomini na barona Pipa, pri katerem je bil Šorli po maturi čitalec in kateremu je bral tudi Jurčiča; ta avstrijski aristokrat je imel sila rad slovenske deminutive. Prav tako so zanimivi spomini na pisateljske začetke, na Ljubljano ob koncu stoletja, na Josipa Murna v salskih sukni in s slinim apetitom, na življenje v Gorici, pa na študijska leta v Gradcu in na Dunaju, na stike z Antonom Askercem in z raznimi ljubljanskimi in goriskimi veljaki. Čeprav je mozel dr. Šorli samo enkrat v življenju sedeti za isto mizo s Simonom Gregorčičem, je njegov profil orisal posebno vidno. Čitatelj se zamisli v čase, ki je bil pri Slovencih takle kult pesnikov: Gregorčič je z nekim neznanecem »zvečer nenadno stopil na prepoln Jelenov vrt. Vse se je do zadnjega gosta vzdignilo kakor na ukaz in v smrtni tišini čakalo, da sede. Očitno je osupnil, počasi šel s pogledom čez nas, nato sklo-

žu, kjer sta ostala do Žebrove upokojitve nad dve desetletji plodonosne učiteljske službe. Za pokoj pa sta se stalno preselila v Ljubljano. Rodilo se jima je pet otrok, dva sta umrla v nežni dobi, ostalim trem sta roditelja posvetila tem večjo skrb. Obe hčeri sta poročeni. Sin Vilko pa je pred dobrimi 30 leti, ko je dovršil eksportno akademijo, ubral pot v Ameriko, ker kot zaveden omladinec ni maral služiti avstrijskemu cesarju. V Mehiki živi na svojem veleposelstvu. Ostal je zaveden

Slovenec in vnet Jugoslovčan. Svojo ženo, ki je arabskega rodu, je naučil slovenskega. Svojih staršev se je zlasti po vojni pogostokrat toplo spominjal.

Jakob Žebre je bil dober vzgojitelj ne samo šolski mladini, marveč tudi odraslim, zato si je v krajih svojega službovanja zagotovil najlepši spomin. Ko pod pezo 83 let lega k večnemu počitku, mu želim miren odhiti v domači zemlji. Žalujemo čim družinam naše iskreno sožalje!

Senzacionalna aretacija v Zagrebu

Policija je zaprla moža Marije Weissove, ki so jo našli zadavljeno in obešeno. Mož priznava ljubavne zveze s »svakinjo« v Mariboru, zatrjuje pa popolno nedolžnost

Zagreb, 12. decembra

Umor Marije Weissove v Kosirnikovi ulici je precej časa dražil živce zagrebskega prebivalstva. Zagrebska kriminalna policija se je z vso vneto lotila dela, da pojasni skrivnostno smrt žene, o kateri smo poročali, da so jo našli obešeno, vendar je vseučiliški profesor dr. Miloslavski pri obdukciji nedvoumno ugotovil, da je bila Marija Weissova najprej zadavljena in nato obešena. Podobnih zločinov pozna kriminalna zgodovina marsikod po svetu precejšnjo vrsto.

Senzacija v Zagrebu je bila tem večja, ker precej časa ni bilo mogoče odkriti pravega ozadja. Preteklo sredo zvečer pa je bilo sodu izbito dno. Kriminalna policija je aretirala pokojničnega moža Jurija Weissa, ki je kot narednik-vodnik v vojaški službi. Zaprla so ga v vojaški zapor, detektivni pa so brž pohiteli v Maribor, da tam poiščejo njegovo »svakinjo«, glede katere je Weiss po precej dolgotrajnem zasliševanju priznal, da je v njo zaljubljen in da se je izprva hotel od žene ločiti in se s »svakinjo« poročiti. Priznal je, da je že dolgo bil zaljubljen v »svakinjo« in da se je tudi ona zaradi njega ločila od svojega moža, samo da bi se lahko poročila z Weissom, čim se bo ločil od žene, Weiss priznava, da je želel vložiti tožbo za ločitev zakona, vendar se k temu ni mogel odločiti, čeprav je

baje njegova mariborska izvoljenka priiskala nani.

Zdaj je uganika, ali je kdo drugi, morda celo še brez Weissove vednosti, storil tisto, da je Weiss rešil ženo, ko mož sam ni imel toliko poguma, da bi bil to dosegel z ločitvijo. Dvoje je gotovo: roparski umor je izključen, kakor je izključen samomor. Juro Weiss vztrajno zatrjuje svojo nedolžnost in sleherni zvezo z umorom, češ: »Lahko me razsekate na drobne kose, ali nikoli ne bom priznal krivde!« Preiskava se mrzlično nadaljuje.

„Elegantno Mariborčanko“ so odpravili v Zagreb

Maribor, 12. decembra

V zvezi s preiskavo, ki naj ugotovi, kdo je umoril Zagrebčanko Marijo Weissovo, in v zvezi z izpovedbami njenega moža narednika-vodnika Jurija Weissa so prišli v Maribor organi zagrebske policije s policijskim svetnikom dr. Mašero na čelu. Organi so takoj poiskali dotično »elegantno damo« iz Maribora in jo zaje-li. Pri zaslišanju je ta dama, zasebna uradnica A. M., tajila vsako krivdo v zvezi s tem umorom in je zatrjevala, da svoj alibi lahko dokaže. Navzlic temu na so jo spravili v Zagreb, da jo sočijo z možem umorjenke Jurjem Weissom, h kateremu je po poročilih ta »elegantna Mariborčanka« večkrat zahajala.

Ljubavno pismo je izdalo zločinca

Kako se je ujel mednarodni pustolovec Krautwasser

Iz Novega Sada so pripeljali v zapor okrožnega sodišča v Sremski Mitrovici mednarodnega pustolovca in vlomilca Antona Krautwasserja, doma iz Limbacha v Nemčiji. Z njima so prignali tudi brata Punzucha iz Beočina, ki sta zadnje čase skrivala Krautwasserja pri sebi. Kakor znano je Krautwasser pred meseci vlomil v menjalnico Ivana Živanovića v Sremski Mitrovici in je odnesel za 70.000 din zlatnine in vrednostnih papirjev. Krautwasser je bil prijet na podlagi ljubavnega pisma. V zaporu v Novem Sadu se je bil namreč seznanil z neko lepo aretiranko, ki je prav dobro govorila nemško. Ko je pobegnil iz zapore, ji je po 15 dneh pisal pismo in ji navedel, da živi v Beočinu. Policija je pismo natančno preiskala in ugotovila, da so prstni odtisi na pismu docela enaki onim, ki jih je daktiloskop našel po vionu v menjalnici v Sremski Mitrovici. Policija je izvršila v Beočinu preiskavo in je Krautwasserja srečno zajela.

Krautwasser ima za seboj precejšnjo »kariero«. Dalje časa je bil zaprt v Gradcu, kjer pa je začel simulirati blaznost in so ga oddali v opazovalnico. Že po nekaj dneh se mu je beg posrečil. Iz Gradca je pobegnil na Madžarsko in je bil v Budimpešti prirčno sprejet od ondotnih mednarodnih vlomilcev. Pa se je spet vrnil v Nemčijo in je v Celovcu odnesel iz neke blagajne 25.000 mark. Ko mu je uspelo umakniti se nazaj na Madžarsko, je plen delil s prijatelji. Ker pa mu je madžarska policija bila stalno za petami, je ob prvi priložnosti pobegnil čez jugoslovansko mejo. Naslovaj je polno načrtov, da bi v Jugoslaviji izvršil vrsto vlomov. Ko so ga v Novem Sadu prijeli kot sumljivca, je brž pobegnil iz zapore. Znašel se je v

Sremski Mitrovici, kjer je hotel najprej opleniti podružnico »Praštedonec«, kar pa se mu niso poneli, ker je v banki gorela luč. Potem je nameraval opleniti Sreško banko. Ker pa ni znal čitati cirilice, se je znašel v menjalnici Ivana Živanovića, ki je v istem poslopuju. Pozneje je priznal, da je ta zamenjava bila zanj usodna, kajti za bore 70 tisočakov se Krautwasserju ne izplača vrtni zidov in težke blagajne. V Mitrovici z zanimanjem pričakujejo razpravo proti zločinu velikega kalibra, o katerem so dosedanje porizvedbe dognale mnogo zanimivih podrobnosti.

Ogenj v rudniku

Na člančici, ki smo ga pod tem naslovom objavili v torek, smo od poučene strani prejeli pojasnilo, iz katerega povzemamo, da so bile informacije našega dopisnika precej netočne in pretirane. Resnica je naslednja:

V glavnem izvoznem rovu kočevskega rudnika se je začel v stroou ozrevati nemog, ni pa nastal nikak požar. Premoz tli, kar povzroča dim. Zaradi tega je bilo treba progo obzidati, da se ogenj v kalil zažudi. Govoriti o kakšni nevarnosti, da se bo začel rušiti zunanji teren, je brez vsake osnove. Delo na tem kraju se ne more označiti za nevarno, saj gre po tej progi vse izvoz premoza z družnega horizonta. Tod hodijo delavci na delo in z dela, prav tako tudi konji. V celoti gre za pojav, kakršni so v vseh rudnikih običajni in s kakršnimi so revirji v Trbovljah in Zagorju že ponovno imeli opravka. Vodstvo rudnika je nad njim brez sleherne krivde.

Zaradi večnih preprirov je umoril ženo Zverinski zločin odpuščenega kaznjenca

Bjelovar, 11. decembra

V ponedeljek ponoči se je odigrala v Gjurjevcu huda zakonska žaloigra, ki je zaradi svoje strahotnosti vzbudila v vsej okolici veliko zanimanje. Zaloigra se je začela že leta 1924, ko so se v mladem zakonu sedaj že pokojnega Josipa Habeka začele prve neprijetnosti. Habek se je 1. 1923 poročil z mlado Ano Horvato. Njun zakon je bil spočetka miren. Pozneje pa so nespornostim v zakonu imeli za posledico, da je žena Ana zapustila moža in se vrnila k svoji materi. Habek se je zaradi tega vdal plačji.

Nekega dne je prišel pijan v hišo ženinih staršev in prosil ženo, da se vrne k niemu, češ da brez nje ne more živeti. Ko je žena njegovo prošnjo odklonila, je pograbil revolver in kakor nor streljal po sobi. Žrtve njegovega divjanja so bili: eden mrtev in težko ranjeni njegova že-

na, njene dve sestri in brat. Za ta zločin je bil obsojen na smrt, pozneje pa pomilostčen na došmrtno ječo. Ta kazen pa mu je bila z amnestijo spet znižana na 20 let ječe.

Januarja letos so ga izpustili iz kaznilnice na pogojni odpust, ker se je verno vedel. Takoj se je lotil svojega kovaškega obrta, ki mu je bilo dobro uspeval. Z ženo pa se nista mogla sporazumeti in spet je prišlo do katastrofe. Ker ju ni bilo iz hiše, so sosedje takoj začeli sumiti, da se je moralo nekaj zgoditi.

Poklicani orožniki so s silo odprli vrata in nudili se jim je strašen prizor. Habekova žena je ležala v mlaki krvi popolnoma ssekana, na njej pa je ležal v globoki nezavesti mož. Sekira, s katero je ssekala ženo, nož, ki je z njim ženi iztaknil oči in revolver, s katerim se je z dvema kroglica ustrelil, so ležali poleg nje.

Kulturni pregled

Dr. Ivo Šorli, »Moj roman«

Osební spominj so pri pisateljih kaj redek pojav: pri nas prav posebno. Pisatelj se venomer izpoveduje v svojih stvaritvah, celo tistih, ki se zde vzgled objektivnosti; zato je mogel sam Flaubert priznati: Madame Bovary c'est moi! Poleg tega zapuščajo pisatelji pričevanja o sebi v dnevniku in v korespondenci. Zato je knjiga dr. Iva Šorlija »Moj roman«, ki jo je izdala založba »Hrme«, tembolj zanimiva, in če je opozorila nanjo še podelitev druge Prešernove literarne nagrade te založbe, jo vzame v roke z nevskandajnimi nadeji. Zakaj dandanes smo vsi čitatelji (tudi mi profesionalni, ki moramo slast branja plačevati z zadregami in tveganji presojanja) nagnjeni k čisto posební radovednosti za osebné izpovedi.

Vsekako ima pisatelj polno pravico, da tudi v tej obliki prikaže sebe in pove pri-gode svoje življenja. Naslov »Moj roman«, ki ga je dal dr. Šorli knjigi svojih spominov, je morda pri pisatelju dvopenen: ni li roman označba tega, kar nastane iz fantazijske tvornosti? Čeprav pravimo, da tudi življenje piše svoje romane in drame, je vendar življenje tisti, ki z romanom preoblikuje doživljaja v fantazijske kompozicije. V katerih sta Goethejeva »Wahrheit und Dichtung« bolj ali manj pomešani. Tudi tam, kjer je bilo življenje mnogo bolj izpolnjeno z velikimi dogodki in napetimi prigodami, kakor na primer ob Munthejevi knjigi »San Michele«, se kritičen čitatelj vprašuje, kako daleč sega avtobiografija

in kje se začneja roman. Naslov »Moj roman« bi bil celo pri spominih take vrste, kakor so Munthejevi, nekoliko nenavaden, kajti nova knjiga dr. Šorlija nima nič takega, kar bi lahko veljalo za roman, razen če je vsako intenzivnejše doživljeno življenje tudi »roman«. Toda ne bi hotel biti, če sem že očalast, tisti »očalasti pikolovec«, ki ga omenja pisec na str. 90. Vsekako je treba spis dr. Šorlija literarno nekam uvrstiti, in tu bo morda še najbolj ustrezen predal memoarske literature. Pisec pripoveduje spomine na mladost, na dijaška leta, na vseučiliška leta, na svoje službe, a vojne čase itd. Opisuje svoja srečanja z raznimi znanimi osebnostmi, meditira o mnogih pojavih in dogodkih, v zadnjih poglavjih pa razvija svoje misli o literaturi, odpira »skozí špranjo« pogled v svojo delavnico, pripoveduje o križih in težavah slovenskega pisatelja, ki izdaja v lastni založbi serijo svojih izbranih spisov, in o drugih všečnih in nevéščnih skušnjah na življenjski in literarni poti.

Oblika tega memoarskega spisa je izrazito feljtonistična. Pisec jo na str. 220 sam pravilno označuje: »Jaz v ti svoji knjigi — če je treba še to povedati — v glavnem kramljam.« Zoper tiste, ki bi zahtevali večjo sistematičnost, se je pisec nekakrat zavaroval, saj je morda sam čutil, da bi nekoliko manj temperamenta v kramljanju in več zgoščenosti dalo tej memoarski knjigi večjo preglednost in objektivnejšo vrednost. V ostalem je dr. Iva Šorlija »Moj

roman« prav zanimiva knjiga, ki v marsičem dokumentira življenje slovenskega intelektualca v prvem desetletju pred veliko vojno in potlej v razdobju po preobratu naše narodne zgodovine tja do sedanjih dni. Spominja na otroška leta v tolmiskih hribih in v Tolmino in na dijaška leta v Gorici imajo coloris local, ki bo zanj posebno dojemljiv rojak z Goriskega. Izmed osebnosti, ki jih je pisec spoznal v tem času, je najzanimivejši orisan dr. Anton Mahnič, ta mrki fanatik, ki ga je Šorli spoznal kot močno dobrotljivega prijatelja srednjošolske mladine in zanesljivega narodnjaka, poteze, ki so v nasprotju s tem, kar vemo o njem iz knjig. Po pisčevi sodbi ni Mahnič Gregorčiča sličil, marveč se je »veliki Simon« takrat že izpel. Morda je k Mahničevi trditi pripomočla njegova mizoginska narava, saj je ta mož cenil samo eno žensko: svojo mater. Zanimivi so nadalje spomini na barona Pipa, pri katerem je bil Šorli po maturi čitalec in kateremu je bral tudi Jurčiča; ta avstrijski aristokrat je imel sila rad slovenske deminutive. Prav tako so zanimivi spomini na pisateljske začetke, na Ljubljano ob koncu stoletja, na Josipa Murna v salskih sukni in s slinim apetitom, na življenje v Gorici, pa na študijska leta v Gradcu in na Dunaju, na stike z Antonom Askercem in z raznimi ljubljanskimi in goriskimi veljaki. Čeprav je mozel dr. Šorli samo enkrat v življenju sedeti za isto mizo s Simonom Gregorčičem, je njegov profil orisal posebno vidno. Čitatelj se zamisli v čase, ki je bil pri Slovencih takle kult pesnikov: Gregorčič je z nekim neznanecem »zvečer nenadno stopil na prepoln Jelenov vrt. Vse se je do zadnjega gosta vzdignilo kakor na ukaz in v smrtni tišini čakalo, da sede. Očitno je osupnil, počasi šel s pogledom čez nas, nato sklo-

nij glavo in se kakor posekan od ginjenosti molče spustil na stol...« (str. 151). In potem opis veličastnega pogreba, ki je tudi goriskim Italijanom vžil splošno: »anije in pieteto pred »goriskim slavkom«, ki se je vračal v svoj »planinski raj«.

Čitatelj bo našel tudi nekaj gradiva k politični zgodovini našega elementa na tedanjem Gorškem, v Trstu in v Istri, dalje podobe iz življenja v Pulju malo pred vojno in delno med vojno in po italijanski okupaciji. Posebno zanimiva so pričevanja o odnosu Slovanov in Italijanov na vročih tleh, kjer so se stikali, odkritosrčna je avtorjeva izpoved glede tedanjega odnosa do Avstrije. Simpatične vrstice posveča pisec tedanjemu puljskemu profesorju J. Reismurju, posebno poglavje je odmeril »Uram z Ivanom Cankarjem«, dalje svojim izkušnjam po ubegu iz okupirane dežele v svobodno Slovenijo. Nato se s spominj posebej zaustavlja na vseh postajah svoje poti kot kr. javni notar, meditira po svoje na primer o mariborskih razmerah. Prav mikavno je orisal svoj nedavni obisk domačega kraja — po tridesetletni odsotnosti in zaključil knjigo s hvalnico Kranju, kjer sedaj biva. Omenil sem že poglavja, ki se tičejo avtorjeve literarne dejavnosti ali ki razvijajo njegove misli o literaturi, kulturi, morali itd. Morda tu še najbolj občutimo senčno stran njegovega kramljanja, ki je preveč živahno in »poskakujoč«, da bi nam dalo jasen vpogled v njegovo mišljenje, hoteenje in delo, čeprav vsebuje marsikatero značilno podrobnost. Vse delo pa prevečta smernen humor in bolj rahla kakor pikra ironija.

Dr. Iva Šorlija »Moj roman« ima pomen, ki sega preko osebnega v splošno, preko biografskega v dokument o času naše Moderne in našega pravega nacionalnega sproščenja vsaj v nekaterih panogah in na

redkih točkah slovenskega sveta. Delo »očalastega pikolovca« bi bilo, da našteje vse nedolodnosti in pravopisne pogrške in da reši pravdo, koliko jih je napravil avtor in koliko uredniki »Hramovih« knjig. Naposled to ni važno: važna je osebnost, ki se v knjigi izpoveduje in ki ji je vtisnila vseskozi značilni pečat.

Deset let

»Trboveljskega slavčka«

Za svojo desetletnico je Trboveljski slavček prihitel v Ljubljano, da ponovno napravi izpit svojega umniškega prizadevanja. Deset njegovih plodnih let je že kar prešlo v zgodovino slovenske umetne pesni, tako globoko je zaoziral to ledino njega ustanovitelj in artistični vodja učitelj Avgust Suligoj. Kakšna praznina pred njegovim nastopom! Kako bogata žetev njegove zamisli: z drobnimi grli nežne rudarske mladine ustvariti slovenski mladinski zbor, ponesti sloves glasbene nadarjenosti našega ljudstva daleč po svetu, doma pobuditi slovenske skladatelje k bujnemu ustvarjanju za mladino, po vsej slovenski zemlji pa pospešiti klice in rast mladinske pevske kulture!

Bogati umetniški uspehi v domačih, jugoslovanskih in v premnogih evropskih kulturnih srečilih so kvaliteto tega zbora, predvsem pa njegovega artističnega voditelja dvignili v ospredje naše pevske kulture. To in še mnogo drugih vrlin zbora in pevcev je naše občinstvo moglo ponovno prečuti tudi na ponedeljskem koncertu, ki je pomenil zlasti v prvi tretjini izreden dogodek, dogodek teko po ne-navadni muzikalnosti mladih pevčkov, po njihovi dinamični artikulaciji, po prefinjenem okusu agogičnih črt, kakor po silni občutenosti predvajanih skladb. Človek kar

V seriji najodličnejših kvalitetnih filmov, ki jih imamo letos na sporedu, prinašamo nov, sijajen in razkošen vefilim iz junaške dobe francoske viteške zgodovine

»Grbavi« VITEZ LAGARDER

Bolje od »Treh mušketirjev«, razkošnejše od »Grofa Monte Christo« in popularnejše od »Antonija Adversa«! — Boj francoskih velikašev za lepe žene in bogastvo! Prebrisani, drzni in lepi Lagarder osvaja ženska srca, prebada nasprotnike...

V glavnih vlogah: Robert Vidalin, Samson Fainsilber, Josseline Goei.

KINO MATICA, tel. 22-41.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Iz Celja

— Gostovanje ljubljanske drame v Celju. V torek 17. t. m. bo gostovala ljubljanska drama s Shakespearejevo žalostno »Romeo in Julija«. Novi prevod je delo Otona Župančiča. Zrežiral jo je dr. Bratko Kreft, sceno glasbo je komponiral dirigent D. Zebre, načrte za inscenacijo pa je napravil inž. E. Franz. V naslovni vlogah bosta nastopila Jan in Levartjeva, v glavnih pa Nablocka, Mira Danilova, Gabrijelečeva, Lipah, Kralj, Sever, Prosenik, Skrbinek, Peček, Gregorin in drugi. Opozorjamo p. n. Celjane na začetek predstave, ki bo ob 19. z ozirom na povratek ansambla z zadnjim vlakom iz Celja.

Dr. Alfonz Kunst

specialist za zobe in usta JE OTVORIL svojo prakso v Celju, Aleksandrov trg 6/I.

— Trgovine na zlato nedeljo in na sveti večer. Zdrženje trgovcev za mesto Celje sporoča, da bodo trgovine v območju mestne občine celjske v nedeljo 22. t. m. odprte od 7.30 do 12.30. V torek 24. t. m. morajo biti trgovine na debelo in njihove pisarne zaprte ves popoldan. Ostale trgovine bodo zaprte od 17. dalje, trgovine z delikatesami pa bodo smele obratovati do 19. ure.

— Celjski mestni svet bo imel redno sejo v petek 20. t. m. ob 18.30. Na dnevnem redu bodo poročila odborov.

— Nabavno in prodajno združenje so ustanovili pekovski mojstri v Celju. Namen združenja je predvsem pravočasno oskrbovanje pekovskih mojstrov z moko, kvasom in sirom. Za predsednika nove združenja je bil izvoljen pekovski mojster G. Rudolf Mlakar, predsednik Združenja pekov v Celju.

— Občni zbor Opleševalnega in tujsko prometnega društva bo v sredo 18. t. m. ob 20. v restavracijski dvorani hotela »Evropa« z naslednjim dnevnim redom: poročila predsednika, blagajnika, tajnika, gospodarja in pregledovalcev računov; proslava 70 letnice obstoja društva; slučajnosti. Vabimo članstvo k polnoštevilni udeležbi.

— Težka nesreča z lovsko puško. V sredo je 20-letni posestnik sin Ludvik Stefančič iz Podloga pri St. Petru v Savinjski dolini streljal vrane. Ko je skočil čez neki jarek, je padel. Puška se je sprožila in naboj ga je zadel v obe nogi ter mu močno poškodoval stopali. Ponemoteno so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

— Komisar obrtniškim združenjem. Banska uprava v Ljubljani je postavila ukiniteljem obrtniškim združenjem v Mariboru za komisarja mestnega obrtnega referenta g. dr. Milana Senkoviča, ki ima nalog, da izvede likvidacijo poslovanja združenj in prenos poslov na pravnega naslednika ukinitelj združenj. Ukinitelj združenja bodo vložila priobito na ministrstvo za trgovino in industrijo »a podlagi razsode celjskega upravnega sodišča, ki je razveljavilo svojočasno odločbo o ukinitelju imenovanj združenj.

— 50.000 dinarjev so zbrali letos mariborski rotarji za božično obdarovanje revne obmeje dece.

— Verdijeva proslava v gledališču. Pred sobotno premiero Verdijeve opere »Ples v maskah« spregovori prof. M. Pujgel o pomenu skladatelja Verdija, čigar 40-letnice smrti se bo v januarju spominjale vse kulturni svet. Amelijo poje gd. V. Majdic.

— Šahovske novice. Na prednočnem drugem kolu šahovskega tekmovanja so bili doseženi sledeči rezultati: Babič : Vidmar 1:0, Mišura : Marvin 1:0, prof. Stupanj : Kuster 1:0, partiji Čertalič in Lobkov ter Gerželj in Knehtl sta se končali remis. Partija Kukovec : Maroti je bila prekinita.

— Premišljeni mrtveci. Naši železničarji so čitali objavo o premestitvi strojevodje Josipa Koritnika iz Studencev. Pred tem pa je Jože Koritnik postal žrtv usodne železniške nesreče med postajama Blanca in Sevnica.

— Krasen salonski voz za predstnika turške republike skozi Maribor. Včeraj so si potniki na tukajšnjem glavnem kolodvoru z velikim zanimanjem ogledovali najmodernejšo 120 tonsko lokomotivo s salonskim vozom, ki je prišel iz Nemčije in ki je namenjen v Turčijo. V Nemčiji in ga izdelali za predstnika turške republike Ismet Inenija. Salonski voz je najmoderneje urejen, ima posebne moške in ženske salonske oddelke, kopalnice, spalnice itd. Takšnih 120 tonskih najmodernejših lokomotiv so izdelali v zadnjem času v Nemčiji za Turčijo že 30.

— Zanesljivi vremenski znanilci so naše ptice na Kalvariji. Četudi so le gajbe v torek že prazne in je bilo tedaj še lepo vreme, ni bilo ves dan na spregled nobene ptice, prav tako tudi pri krmilšču na starem mestnem pokopališču. Naslednje jutro pa je zapadel sneg.

— Mestni avtomobil običaj v snežnem zametu. Potniki, ki so se prednočnim vozilom z mestnim avtomobilom iz Celja v Maribor, so doživeli razburljivo vožnjo. Tik pod vrhom znanega klanca pri Prelogeh, kjer je zapadlo za pol metra snega, ki je proti večeru popolnoma zamrznil, je avtomobil zdrsel za nekaj metrov navzdol. Le duhaprisotnosti soferja g. Zagaria se je zahvaliti, da ni bilo usodnejših posledic. Uro in pol se je sofer skupno s potniki trudil, da je spravil avtomobil do vrha klanca, nakar je lahko nadaljeval vožnjo v Maribor. Več avtomobilov je na zasneženih cestah med Slov. Bistrico in Konjicami običajno v snegu, tako da so jih morali s tovornimi avtomobili spravljati do bližnjega mehanika.

— S precejšnjimi zamudami prihajajo te dni vlaki v Maribor. Tako je imel predvečernji ljubljanski brzi vlak 72-minutno zamudo.

— Smrt pod kolejskim vlakom. V bližini železniške postaje Sv. Lovrenca na Pohorju je železniški stroj zajel železniškega zavirača Ivana Pilberskega, ki je bil zaposlen na progi. Očitno je predstavljal približevanje vlaka, ki je spričo poledenelih tračnic tišje. Pilberskovo tragično usodo pomilujejo vsi, ki so ga poznali.

— 10.000 do 15.000 din vreden smaragdni kamen je izgubila s prstana Beograjska Mara Savičeva. ki se je t. dni mudila v Mariboru. Pošten najditelj dobi nagrado.

Gospodarstvo

Ureditev odnošajev med direkcijo za zunanjo trgovino in Narodno banko

Na seji gospodarsko-finančnega odbora ministrov, ki je bila v sredo na predlog trgovskega ministra sprejetih pravilnik o ureditvi odnošajev med direkcijo za zunanjo trgovino in Narodno banko. Pravilnik sta podpisala minister za trgovino in industrijo in finančni minister in se glasi:

Četrletni devizni kontingenti

Na temelju čl. 15. uredb o direkciji za zunanjo trgovino je trgovinsko ministrstvo v sporazumu z Narodno banko in v soglasju z gospodarsko-finančnim odborom ministrov predpisal naslednji pravilnik o odnošajih med direkcijo za zunanjo trgovino in Narodno banko.

Direkcija za zunanjo trgovino in Narodna banka bosta sporazumno določili za vsako četrletje skupen znesek tujih plačilnih sredstev, ki jih bo Narodna banka dajala na razpolago za potrebe uvoza. Določili bosta tudi razvrstitev razpoložljivih plačilnih sredstev na posamezne uvozne predmete ali skupine uvoznih predmetov. To razvrstitev plačilnih sredstev odobrava trgovinski minister po zaslišanju sveta za zunanjo trgovino.

Izdajanje izvoznih dovoljenj

Direkcija za zunanjo trgovino bo izdajala izvozna in uvozna dovoljenja v okviru odobrene razvrstitve plačilnih sredstev in bo ravnateljstvu Narodne banke dostavljala sezname uvoznih potreb za plačevanje v svobodnih devizah, devizna direkcija Narodne banke pa bo na temelju teh seznamov izdajala dovoljenja za plačevanje v devizah in jih bo dostavljala direktiji za zunanjo trgovino. Direkcija za zunanjo trgovino bo izdajala izvoznikom uvozna potrdila skupaj s preletimi dovoljenji Narodne banke za plačilo v devizah. Prav tako bo direktija za zunanjo trgovino dostavljala vsak dan devizni direktiji Narodne banke poročilo o izdanih izvoznih dovoljenjih, in sicer zaradi tega, da bo Narodna banka lahko izdajala dovoljenja za izstavitve overenjen za zavarovanje valute in za način plačila za izvoženo blago. Na osnovi izvoznih dovoljenj direktije za zunanjo trgovino, bo devizna

direkcija Narodne banke izdajala dovoljenja za izstavitve overenjen za zavarovanje valute. Ta dovoljenja za izstavitve overenjen za zavarovanje valute bo direktija za zunanjo trgovino skupaj s svojimi izvoznimi dovoljenji dostavljala izvoznikom.

Likvidacija izvoznega in uvoznega odbora pri Narodni banki

V krajih, kjer izdajajo pooblašteni organi direktije za zunanjo trgovino uvozna in izvozna dovoljenja v okviru načrta za izmenjavo v smislu čl. 4 uredb direktije za zunanjo trgovino, bo Narodna banka izdajala preko svojih podružnic v teh krajih dovoljenja za plačilo uvoza oziroma dovoljenja za izdajo valutnih overenjen v okviru določene razdelitve plačilnih sredstev. Z 31. decembrom 1940 preneha poslovati uvozni in izvozni odbor pri Narodni banki. Minister za trgovino in industrijo bo ustanovil v okviru sveta za zunanjo trgovino uvozni in izvozni odbor, v katerem bo zastopani po en zastopnik naslednjih ministrstev in ustanov: direktije za zunanjo trgovino, ministrstva financ, dalje Narodne banke, inšpekcije državne obrambe, trgovinskega ministrstva (industrijski oddelek) ter banke oblasti banovine Hrvatske (vsak član tega odbora bo imel po enega namestnika). Referenti na sebah uvoznega in izvoznega odbora bodo uradni direktije za zunanjo trgovino in Narodne banke. Delokrog izvoznega in uvoznega odbora bo s posebnim odlokom predpisal trgovinski minister v sporazumu s finančnim ministrom.

Narodna banka bo vodila evidenco o poteku plačevanja uvoza oziroma o plačilih izvoza na izdanih overenjen za zavarovanje valute. Direkcija za zunanjo trgovino pa bo vodila evidenco o dejansko izbranih izvoznih in uvoznih dovoljenjih. Obračuni, ki jih izda direktija za zunanjo trgovino o izplačilu protivrednosti za izvoženo blago v primeru centralne prodaje, bodo služili izvoznikom za onovredne valutnih overenjen na temelju generalnega pooblastila devizne direktije Narodne banke.

Uredba o mletju pšenice in o pšenično-koruznem kruhu

Uredba o mletju kruha, o kateri smo že poročali, je sedaj objavljena v »Službenih novinah« od 11. decembra in je s tem čimom stopila v veljavo. Uredba določa naslednje:

Enotna pšenična moka

Od 15. decembra t. l. bodo vsi mlinci v državi mletli pšenično tako, da bodo iz 100 kg pšenice (s hektolitrske teže 76 kg) dobili 85 kg enotne prepejene moke. Za mletje te enotne moke se mora uporabljati pšenica, ki je za mletje pravilno pripravljena. Če je hektolitrska teža pšenice manjša kakor 76 kg, bo mlin izmel za vsak kilogram hektolitrske teže po 76 kg za pol kg enotne moke manj. Če pa je hektolitrska teža večja, potem bo mlin za vsak kilogram hektolitrske teže preko 76 kg izmel pol kg enotne moke več, vendar mora izmlet iz 100 kg pšenice največ 87 kg enotne moke. Vsak začetni kilogram hektolitrske teže se računa kot cel kilogram.

Izjemno od gornjih predpisov se sme pri mletju na merico izmlet prosta neprepejana moka.

Bela moka se sme mletj samo na račun države. Banovine Hrvatske v mlinih, ki jih dodeli trgovinski minister odnosno banovine Hrvatske. Mletje bele moke pa se vrši v teh mlinih pod stalnim nadzorom komisarjev.

V promet se sme staviti kot enotna moka samo pšenična moka izmleta po gornjih splošnih predpisih za mline, če ustreza določenim vzorcem tipom, ki jih za vsako področje določi upravno oblastvo druge stopnje (banska uprava) po zaslišanju strokovnih organizacij.

Glede prometa z belo moko in s črno moko, dobljeno v pooblaščenih mlinih, bo predpisal posebno naredbo trgovinski minister odnosno banovine Hrvatske.

Po potrebi sme upravno oblastvo druge stopnje (banska uprava) predpisati obvezno mletje koruzne moke, in sicer v določenih relacijah z mletjem s pšenične moke. Cene enotne moke na debelo in na drobno ter cene otrobov in navadne neprepejene pšenične moke bo odredilo obče upravno oblastvo druge stopnje (banska uprava) po zaslišanju urada za kontrolo cen. Cene za belo in črno moko iz pooblaščenih mlinov pa bo predpisal trgovinski minister odnosno banovine Hrvatske.

Določbe o pšenično-koruznem kruhu. Člen 4. uredb določa, da se sme za izdelovanje kruha za prodajo uporabiti samo enotna pšenična moka (ne tudi moka iz pooblaščenih mlinov, ki meljejo belo in črno moko). Pri peki kruha se mora uporabiti 70% enotne pšenične moke in 30 odstotkov presejane koruzne moke. Enotna pšenična moka se lahko nadomesti do polovice z rženo moko, koruzna moka pa se lahko nadomesti do dveh tretjin s krompirjevo moko. Ceno takemu kruhu bo določilo upravno oblastvo prve po navodilih iz urada za kontrolo cen.

Pošteni od 1. januarja 1941. se sme stavljati v promet samo kruh, izdelan po gornjih predpisih. Izjemno smejo obča upravna oblastva prve stopnje dovoliti, da se peče kruh izdelan po gornjih predpisih.

Izjemno smejo obča upravna oblastva prve stopnje dovoliti, da se peče kruh iz bele moke v določenih količinah za potrebe bolnikov in bolnišnic. Upravna oblast ob enem določi ceno takemu kruhu.

Kruh s predpisanim dodatkom koruzne moke in krompirjeve moke se lahko prodaja isti dan ko je spečen.

Prijava zalog

V treh dneh po uveljavitvi te uredbe, t. j. do zaključka 14. t. m., morajo vsi mlinci, tvornice testenin in veletrgovci prijaviti običnemu upravnemu oblastvu prve stopnje svoje zaloge bele in koruzne moke, izdelane po dotedanjih predpisih (po določbah čl. 5. uredb o ukrepih za oskrbo prebivalstva in vojske s kruhom). Upravna oblastva bodo vse prijave dostavila

direkciji za prehrano v Beogradu, odnosno Pogodu v Zagrebu. Prodaja bele in koruzne moke z zalogi, ki so obstajale na dan uveljavitve te uredbe ter bele in koruzne moke, ki bo še izmleta do uveljavitve načina mletja po tej uredbi, ostane prosta, vendar morajo mlinci, tvornice testenin in veletrgovci vsakega 1. in 15. prijaviti upravnemu oblastvu prve stopnje vse spremembe v zalozah, nastale s predelavo, prodajo ali z nakupom in morajo naznačiti osebe, katerim so belo in staro krušno moko prodali odnosno od katerih so jo kupili.

Od dneva uveljavitve te uredbe pa do 1. januarja 1941. se sme prodajati enotni kruh po dotedanjih predpisih (tj. po predpisu prvega odstavka čl. 7. uredb o ukrepih za oskrbo prebivalstva in vojske s kruhom), kakor tudi kruh, izdelan iz mešanice enotne krušne moke s koruzno moko, odnosno z rženo in krompirjevo moko po predpisih nove uredbe. Upravna oblastva prve stopnje bodo določila glede na obseg krajevnih zalog, koliko časa se sme izjemno od predpisov nove uredbe prodajati dotedanja krušna moka odnosno iz nje izdelovani kruh. Ta oblastva bodo tudi določila ceno takemu kruhu.

Kazenske določbe

Kdor se pregreši zoper predpise o mletju pšenice in o prometu s pšenično, se kaznuje po določbah čl. 11. in 15. uredb o ukrepih za oskrbo prebivalstva in vojske s kruhom in ga oblastva tudi lahko pošljejo na prisilno bivanje ali prisilno delo po predpisih čl. 14. imenovane uredbe. (Kdor bi torej drugače mlet, kakor je predpisano s to uredb, se kaznuje z zaporom do enega leta in z globo do 500.000 din.) Vse količine moke, izmlete v nasprotju s predpisi te uredbe, se odvzamejo v korist sklada za prehrano siromašnih, ki je ustanovljen pri direktiji za prehrano po določbah čl. 11. uredb o ukrepih za oskrbo prebivalstva in vojske s kruhom.

Mlinar, ki se pregreši zoper predpise o mletju pšenice na merico, se kaznuje prav tako po predpisih čl. 11. in 15. uredb o ukrepih za oskrbo prebivalstva in vojske s kruhom in ga oblastva lahko pošljejo na prisilno bivanje ali prisilno delo po predpisih čl. 14. iste uredbe.

Kdor bi izdeloval kruh za prodajo v nasprotju s predpisi te uredbe, pa se kaznuje z zaporom do 6 mesecev in z globo do 100.000 din.

Bela moka samo za bolnike in bolnišnice

Kakor je iz gornje uredbe razvidno, se bo v bodoče prosto prodajala samo še enotna pšenična moka, bela moka pa le dotlej, dokler ne bodo izrpane sedanje zaloge, ki so pri mlinih še znane. Sicer bodo nekateri pooblašteni mlinci, ki jih bo najela država, še nadalje za račun države izmlet belo moko, toda ta bela moka bo očitno le za bolnike in bolnišnice. O prometu s to belo moko, kakor tudi s črno moko, ki jo bodo pridobivali iz pooblaščenih mlinov, bo predpisana še posebna naredba. Peči bodo smeli peči beli kruh le v določenih količinah za potrebe bolnikov in bolnišnic in z dovoljenjem upravnega oblastva prve stopnje.

Krušna moka se bo podražila za najmanj 32 par pri kg

Ker mlinci odslej ne bodo več mletli bele moke, temveč bodo morali vsi pšenično izmlet v enotno pšenično moko, se bo morala cena enotni pšenični moki povečati v primeri z dosedanjim ceno krušne moke, čeprav ostane cena pšenice nespremenjena. Po dosedanjih predpisih so mlinci dobili iz 100 kg pšenice 70 kg krušne moke, 10 kg bele moke in 17 kg otrobov. Vojvodinski mlin je prejel za teh 97 kg moke in otrobov 352.96 din (za 10 kg bele moke po 7.23 din je prejel 73.30 din, za 70 kg krušne moke po 3.58 din je izkupil 250.06 din, za 17 kg otrobov po 1.80 din pa 30.60 din).

Po novih predpisih bo mlin moral izmlet 85 kg enotne moke in bo vrhu tega dobil 12 kg otrobov, med tem ko odpadeta 2 kg na primesi in 1 kg na kalo. Če bo cena otrobov ostala nespremenjena (to je 1.80 din), bo mlin za 12 kg otrobov prejel 21.60 din. Da bo dosegel enak izkupiček, kakor doslej (352.96 din) bo moral za 85 kg enotne pšenične moke dobiti 331.36 din, to je 3.90 din za kg enotne pšenične moke. Enotna pšenična moka se bo morala torej v primeri z dosedanjim krušno moko, podražiti od 3.58 na 3.90 din, torej za 32 par pri kg, vse franko mlin v Vojvodini. V enakem obsegu se bo morala podražiti moka tudi na našem domačem trgu.

Izjava trgovinskega ministra

Trgovinski minister dr. Ivan Andres je o novi uredbi podal naslednjo izjavo: »Za razlago razmer, ki zahtevajo večjo štednjo s pšenico in prehrani, sem v sporazumu z banom banovine Hrvatske izdal uredb o mletju in o kruhu, s katero se uvaja sistem mletja enotne moke s 85%nim izkoristanjem pšenice ter obvezno mešanje koruzne moke s pšenično za kruh. Navzlic slabemu donosu pšenice v letošnjem letu, bi bili v normalnih razmerah brez vsakršnega omejevanja zagotovili prehrano prebivalstva do naslednje žetve. V zadnjih desetletjih so bile prav tako slabe žetve in slabše, vendar pa zaradi tega ni stopilo v ospredje vprašanje prehrane niti vprašanje uvoza pšenice iz inozemstva. Letos se vprašanje prehrane pojavlja samo zaradi izjemnih razmer, ki jih preživljamo. Tu ne gre za preskrbo tržišča s pšenico in moko na splošno, temveč za zagotovitev potrebnih količin pšenice in moke za določene cene. Vlada je določila te cene tako, da so z njimi lahko zadovoljni pridelovalci in da imajo potreben interes za nadaljnjo proizvodnjo. Na drugi strani pa potrošniki ne trpe prevelikih bremen zaradi podražitve teh osnovnih predmetov prehrane. Pri pridelovalcih se je pojavila težnja, da bi izrabili položaj na tržišču in so se vzdrževali prodaje. To je privedlo do prisilnega odkupa. Pri potrošnikih pa se je pokazala težnja, da bi se oskrbeli z mnogo večjimi količinami moke, kakor je to običajno in so tako povzročili razne motnje na tržišču.

Z novo uredb se določa predvsem mletje enotne moke. Cilj tega ukrepa je, da se pridobi iz pšenice maksimum krušne moke, kolikor jo je mogoče dobiti. Krušna moka bo boljša, ker bo vsebovala tudi moko št. 00. ki se je doslej posebej mletela. Res je, da bo treba zaradi tega ceno enotne moke nekoliko povečati, vendar je treba pripomniti, da bo z novim sistemom mletja olajšana tudi kontrola nad mlini, in bodo otežene zlorabe, ker se bo odslej mla samo ena vrsta moke. Ta enotna moka bo služila od novega leta za peko kruha. Da bi dosegli večje prihranke pri pšenici, predpisuje uredba obvezno mešanje te pšenične moke s koruzno moko. Tako narejen kruh bo zelo hrane in zelo okusen, seveda pod pogojem, da ga bodo peči dobro pekli. Pekom bo zagotovljena potrebna nagrada za njihovo delo, vendar pa bomo od njih zahtevali mnogo bolj odločno kakor dosedaj, da izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Preskrba z bencinsko mešanico

Glede na nedostatke, ki so se pojavili v pogledu preskrbe in trgovine z bencinsko mešanico in metanom kot nadomestilom za bencinsko mešanico, je ban odredil naslednje:

Dejstvo je, da je potreba po bencinski mešanici navzile omejitvi prometa z motornimi vozili še vedno velika, potreba po metanu pa povečana, odkar je mnogo motorjev preurejenih na domače gorivo, v prvi vrsti na metan. Zato je potrebno, da veletrgovci z enim in drugim gorivom poskrbe, da bo blago prihajalo redno in v zadostni množini in da ga čimprej in pravilno razdeli na trgovce-detaljiste v posameznih krajih. Organizirajo naj čim hitrejši prevoz in obtok blaga in praznih posod.

Pri dodeljevanju goriva potrošnikom je treba zlasti upoštevati potrebo po gorivu za vozila, ki vrše javni promet ali sicer služijo javnim interesom in za industrijska podjetja, ki so važna za obrambo in zaščito države (glej seznam podjetij z dne 31. oktobra 1933 Sl. l. št. 666-104). Prodaja pogonskega sredstva potrošnikom je posel obrtno-pravno upravičenih trgovcev s tem blagom na drobno.

Da se prepreči morebitne zlorabe, opozarjamo na čl. 18. uredb št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva z dne 17. februarja 1940 (Sl. l. št. 85-18) po katerem smejo prodajalci bencinske mešanice prodajati to gorivo samo tistim osebam ki jim predložijo od pristojnega oblastva pravno izdano dovolilo ali karto, in v količini, na katero se glasi dovolilo, oziroma, ki se sme oddati na predloženi kupon dotične karte. Gorivo se sme oddajati samo za tisto dobo, na katero se glasi dovolilo ali kupon, torej nikakor ne tudi za naprej ali za nazaj. Trgovci mora zahtevati predložitev celotne bencinske karte in naj sam odreže ustrezni kupon. Ne sme se zadovoljiti s predložitvijo že odrezanih kuponov, ker se z njimi očitno vrše zlorabe in ustvarjajo zaloge neupravičenih prekupev.

Ze z ozirom na čl. 28. navedene naredbe, ki prepoveduje odstopanje kart (kuponov) in dovolilo kakor tudi kupljene bencinske mešanice drugim, se ne sme dopuščati da bi kdo nabavljaj gorivo za drugega. Trgovci naj po potrebi zahteva »d kupa, da se zadostno izkaže. Zlasti velja t za primere, če bi kdo prišel po gorivo na bencinsko karto (kupon) brez voza, nege zgolj s posodo.

V primeru, da bi trgovci na kupon ali dovolilo ne mogli dati celotne pripadajoče množine goriva, mora na kuponu, odnosno dovolilo zabeležiti dejansko oddano množino in na zahtevo kupca pisмено potrditi da je ta prejel le delno množino blaga. Pri dovolilih, ki se glase na množino bencinske mešanice v kg, je treba tedaj, če kaže črpalka samo litre, preračunati kilograme v litre po specifični teži goriva, po kateri je 1 kg enak 1.25 litra.

Pristojna oblastva naj prodajo teh goriv strogo nadzirajo in postopajo proti neupravičenemu ali nesolidnemu trgovanju.

Gospodarske vesti

— Podaljšanje zaščite za denarne zavode na Hrvatskem. Iz Zagreba poročajo, da je banska oblast izdelala načrt naredbe o podaljšanje zaščite denarnih zavodov na

počrčju banovine Hrvatske. V tej zvezi pripravila banska občasni tudi ukrepe za končno sanacijo denarnih zavodov.

— V normalnih — posebno pa v sedanjih izrednih časih — je vsakemu poslovalnemu človeku neobhodno potrebna strokovna — gospodarsko glasila »Trgovski list«. Naročite se nemudoma nanj. Naslov: Trgovski list Ljubljana, Trgovski dom.

Borze

12. decembra

Na beograjski borzi je bil danes promet v bolgarskih kilirskih črkah po 55.20, grški boni pa notirajo naspremenjeno 41.65 — 42.35.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za Voino škodo pri črni teniji po vpraševanju po 450 (v Beogradu je bil promet po 451.50). Do zaključkov je prišlo v delnicah Trbovečke po 375 in v delnicah Kudeliare V. kovar po 530.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 174.57 — 177.77, New York 4425 — 4485, Curih 1028.64 — 1038.64. Tečaj na svetobnem trgu: London 215.90 — 219.10, New York 5480 — 5520, Curih 1271.10 — 1281.10. Privatni kliring: Berin 1772 — 1792.

Curih. Beograd 10, Pariz 8.85, London 16.0750, New York 431, Bruseli 69.25, Milan 21.70, Madrid 40, Ams. dam 229.50, Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Oslo 98.50, København 83.50, S. fija 4.3750, L. a. ona 17.24, Budimpešta 85, Atene 3.00.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Voina škoda 450 den., 4% agrarne 57 den., 4% e. verne agrarne 52 bl., 6% bejluške 78.50 den., 6% dalm. agrarne 72.50 den., 6% šumske 71 den., 7% stabiliz. 96 den., 7% invest. 100 den., 7% Seligman 102.50 d. n., 7% Blair 96.50 den., 8% Blair 103 den.; delnice: PAB 198 den., Trbo. eli. ka 375—376 (375), Oceania 750 den., K. d. l. jara Vukovar 520 — 530 (530).

Beograd. Voina škoda 451.50 den. (451.50), 4% agrarne 58 den., 4% sevrne agrarne 52 den., 6% bejluške 78.75 d. n., 6% dalm. agrarne 73 — 74 (73), 6% šumske 72.50 den., 7% invest. 100 den., 7% Seligman 103 (103), 7% Blair 97 — 99 8%, Blair 104.50 (105), PAB 202 den., Narodna banka 6500 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Novošadska blagovna borza (12. t. m.). Tendence nespremenjena. Pšenica za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi Oves: baški sremski 320 — 322.50, Jermen: baški in sremski 362.50 — 365. Moka: franko mlin v dunavski ban: krušna moka 358. Otrobi: franko mlin brez skupnega davka in vrec 160. Filoz: baški in sremski beli brez vrec 447.50 — 452.50.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 13. ob 15.: Razvalina življenja. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah.

Kai iedo filmski igralci?

Angleški rostbeef, močnate jedi, perutnino in prekajeno meso

Neki radovedni reporter je zastavil prominentom filmskega platna vprašanje, katero jed imajo najraje. O govori so bili zelo različni.

Greta Garbo je odgovorila: »Švedske kuhinje, ki sem je bila navajena iz domovine, sem se morala v Ameriki odpovedati. Med moje najljubše jedi spada kmaj malo opečen

angleški rostbeef.

Svoji simpatiji do svinjine se ne smem vdajati, ker tudi v moji pogodbi obstoji prošnja paragrafa o teži.

Pola Negri je dejala: »Imam rada dunajske močnate jedi in sploh dunajsko kuhinjo. Ker sem pa ženska in moram ostati

za občinstvo vitka, se moram

večini svojih najljubših jedi odpovedati.

Chaplin se drži načela: »Smiselna prehrana je glavni pogoj za uspešno ustvarjanje.

Buster Keaton je izjavil na kratko: »Zame ni bila jed nikoli tako važna, da bi moral o njej še govoriti.

Harold Lloyd pa je priznal: »Že v svojih otroških letih sem imel prepire s svojo dobro materjo, ker sem kazal posebno

strast za ledne pijače.

Vsak cent, ki sem si ga pridobil, sem po-

trošil zanje in še danes me ni ta hladna strast zapustila.

Gloria Swanson daje prednost vsaki vrsti perutnine. Prav posebno ji ugaajo purani.

Emil Jannings je menil: »Ker nisem razvajen in jem prav za prav vse, bi bilo naštevanje mojih najljubših jedi pre dolgo.

Gosjo pečenko in prekajeno meso

pa postavlja vendarle v prvo vrsto svojih najljubših jedi.

Conrad Veidt se je pohvalil: »Jem prav vse. Ali nisem dober zakonski mož?

Bojnišnica na valovih

Lazaret pomožne križarke nemške vojne mornarice

Bila je samo kopija...

Tatovi so se vrezali pri svojem delu

Med razvalinami nekdanjega mesta Aventika v Švici so pred dvema letoma izkopali zlato poprsje rimskega cesarja Marka Avgrelija. Najdba je bila silno dragocena ne samo zaradi kovine, iz katere je bila izdelana, temveč pred vsem kot umetnina in starina. Na lanskim švicarskim deželni razstavi v Curihu je zbudila splošno pozornost, potem so jo izročili v varstvo muzeja mesta Avenchesa v kantonu Vaud. Nič čudnega ni, da je ta zaklad pritegnil poglede neke tatarske tolpe.

Zločincem je pomoči uspelo, da so ga odnesli. Vest o tem je vse mesto spravila v razburjenje, že jutraj so se zbrali pri ravnatelju muzeja zastopniki oblasti, novinarji in policisti. Ravnatelj je med vse-

mi edini kazal nasmejan obraz. Z nasmeškom je obiskovalcem razodel, da je bilo poprsje, ki je bilo razstavljeno v muzeju seveda samo poceni kopija, original pa je shranjen na kraju, do katerega ne bo nikoli dospela nobena vlomilska tolpa. Švicarska javnost se sedaj prevaranim tatovom prav tako smeje.

Sibelius — 75 letnik

Znani finski skladatelj Sibelius je 12. decembra obhajal 75-letnico rojstva

A NEKDOTA

Bismarck je bil v svojih študentskih letih nepopustljiv z nedostojnimi ljudmi. Nekdo se je zavaljo tega spri z nekim drugim študentom, sinom iz znane plemeniške rodbine, in ga je imenoval neumneža. Naslednji dan mu je študent poslal svojo pričo s pozivom, naj bi se mu oprstili. »To je kaj lahko«, je odgovoril Bismarck. »Nikakor ni bil moj namen, da bi gospoda razžalil, ko sem ga imenoval neumneža. S tem sem izrazil samo svoje pošteno prepiranje.«

VSAK DAN ENA

Mali: »Dovolite, prosim, da vam predstavim to damo. Je namreč moja sestrična...«

(»Marc Aurelio«)

Lasje — barometer

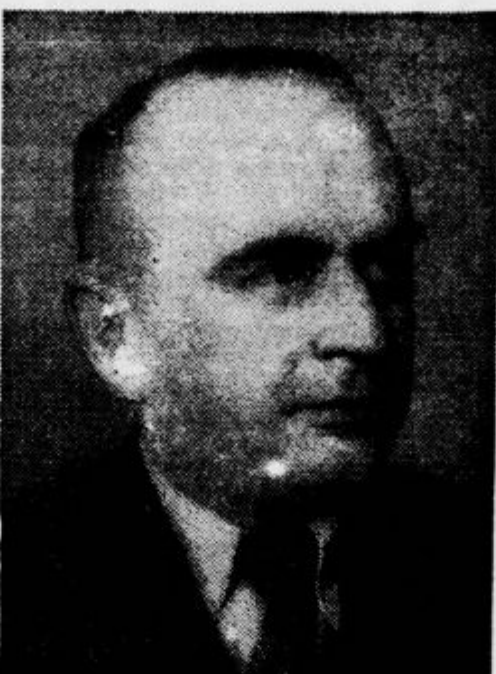
Očutljive ženske — Oči in koža kot napovedovalci vremena

Ženske imajo kakor ugotavlja znanstveni sodelavec nekega švicarskega lista, običajno zelo tenek čut za vreme. Pogostoma je slišati ženske, ki pravijo: »Vem, kdaj piha jug, ne da bi pogledala skozi okno, kajti počutim se tedaj slabo in razdraženo.« Druge spet pravijo: »Ko se jutraj zbudim, čutim takoj, ali veje zapadnik. Tedaj je neka posebna mehkoča v zraku, ki povzroča, da se počutim lahko in srečno. Lasje so mi takrat sijajnejši in se čisto laže česati nego drugače. Imam občutek, da nisem na zunaj nikoli tako dobro videti kakor ob zapadnem vetru.«

Stanje las je pač najboljša opora za barometer v ženski. So ženske, ki trdijo, da

morejo vedno v naprej povedati, kdaj bo deževalo, kajti v takšnih časih se jim lasje vlegajo različneje v naravne valove nego drugače. Svojevrsno prasketanje, ki ga opazujejo jutraj, kadar se česejo, napoveduje pozimi suh mraz. Druge ženske čutijo v očeh spet neko posebno utrujenost in napetost, preden prične snežiti. Ženske, ki se počutijo dobro, preden prične snežiti, so rekle, kajti po snegu dišeč zrak povzroča na koži občutek suhosti in hrupavosti ali pa celo pekoč občutek. Razpoke ustnice so drug znak za vreme. Koža pokazuje ob severovzhodnem vetru in ker so ženske ustnice posebno občutljive, naznajo zelo razločno nastop tega vetra.

Poznavalec Balkana v Berlinu

Sovjetski poslanik pri nemški vladi Dekanov, je Stalinov rojak in odličen poznavalec balkanskih vprašanj

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je francoski filozof, Nobelov laureat Henry Bergson odpovedal svoja predavanja na College de France;

da so našli letos na dan 1. novembra v Angliji še vedno 791.180 nezaposlenih oseb;

da ima rumunska vlada pravico vsako podjetje postaviti pod vojaško nadzorstvo;

da je bivši francoski minister Flandin odpotoval v Pariz, kjer bo iskal čim tesnejše osnove za sodelovanje z Nemčijo;

da so v Barceloni ustanovili zavod za študij Sredozemskega morja;

da je turška vlada odredila samo delno zatemanje Carigrada;

da je v Sirreyu na Angleškem umrl svetovno znani angleški bankir, baron Schröder v starosti 73 let;

da bo Indija prejela jeklo iz Amerike;

da bo finančnik Risto Rytj najbrže izvoljen za državnega prezidenta Finske;

da je ostala Sirija zaradi vojnih dogodkov brez premoga;

da bodo v kratkem ponovno odprli železniški promet med Lvovom in Mukačevim;

da bodo Zedinjene države Amerike poklicale na vojaške vaje najprej 30 tisoč, potem pa še 20 tisoč rezervnih oficirjev;

da bo operacija vojvodinje Windsorske v Mianiju povsem lahke narave, ker se tiče neke majhne napake v čeljusti;

da je rimsko-katoliški patriarh v Jeruzalemu, msgr. Luigi Balasini pod strogo nadzorstvom angleških oblasti;

da je inženir Atkins iz Los Angelesa dal patentirati iznajdbo revolverja, ki napravi posmetek v istem trenutku, ko izstrelji kroglo;

da je francosko avtomobilsko podjetje Pigeot zopet začelo obratovati;

da je italijanski operni tenorist Giacomo Lauri-Volpi spisal dramo z naslovom »Atlantida«;

da je ameriški pisatelj Elmer Rice napisal igrjo, ki se odigrava v letalu med Ameriko in Evropo;

da bodo v rojstni hiši Roalda Amundsenja odprli muzej, v katerem bodo zbrani spominki na raziskovalca in njegove odprave;

da so Italijani šele pred kratkim dovršili asfaltirano cesto skozi puščavo do Sidi el Baranija.

Stoletnica prenosa Napoleonovih kosti v Francijo

Dne 15. decembra bo Francija obhajala stoletnico prenosa smrtnih ostankov cesarja Napoleona Bonaparta z otoka sv. Helene v Francijo. V nedeljo pred sto leti so namreč položili Napoleonove kosti v kripti pariskega Doma invalidov ob večernem potoku. Francoski radio bo ob stoletnici tega znamenitega dogodka imel posebno oddajo po radiu.

Svetilni plin usmrtil tri dekleta

V Češkem Brodu bi se morala poročiti 23letna Vlasta, hči nekega kmeta Rehaka. K poroki je prišlo vse Rebakovo sorodstvo in Vlastina prijateljica Blažena Struna iz Rudnic. Ker je bilo stanovanje premajhno, da bi mogli vsi gostje v njem prenočiti, so očale nevesta, njena mlajša sestra in njena prijateljica prenočevali v sosednjem hišiku, ki je pripadala nekemu mesarju in ki so jo običajno uporabljali kot skladišče za pohištvo. Ker se mlade ženske naslednje jutro niso pokazale, so očali ponje in so jih našli vse tri mrtve. Ponoči so se bile zadušile od svetilnega plina, ki je uhajal iz poskočevane cevi.

Tat iz ugledne rodbine

V blagajni najvišjega sodišča v Lizboni so odkrili poneverbo v višini 200.000 škvodov. Poneverba je zbudila tem večjo pozornost, ker izvira tat, dr. Carlos Calvet de Magalhães iz zelo ugledne rodbine. Njegov oče je bil minister. Oblastem se je javil sam.

Prva zrna japonske kave

V poskusnih vrtovih japonskega poljedelskega ministrstva v bližini Tokia so nabrali pol kilograma kave. Pridelek je gotovo majhen, a vendar zelo važen, ker je to sploh prva kava, ki so jo pridelali na Japonskem. Strokovnjaki so vsadili kavovce, ki so jih prinesli iz Brazilije, in so z uspehom zelo zadovoljni, ker dokazuje, da bi mogla kava rasti tudi na Japonskem. Ni izključeno, da bodo začeli v tej deželi pridelovati to poživilo za domačo potrebo na veliko.

Ukradli so 10 tisoč parov nogavic

Odpuščen nameščene nagovarja svojega naslednika, naj nadaljuje tatvine

V neki tovarni nogavic v saškem mestu Sigmarschönau je izginilo v zadnjem času nad 10.000 parov nogavic. Duševni oče teh tatvin je bil neki Heinz Pinckert, ki so ga pred časom odpustili zaradi tatvin iz te tovarne in ki je potem nagovoril nekega Heinza Langeja, da je njegovo tatvin-

sko delo nadaljeval. Lange je pregovoril še nekatere druge uslužbence tovarne, da so mu pomagali. Cele vreče, deloma tudi neizgotovljenih nogavic so znikavti spravljali iz tovarne ter jih prodajali Pinckertu in še nekemu Egonu Schilbachu, prodajalcu ukradenega blaga. Na zadnje so jim prišli na sled Sodišče jih ni obsodilo zaradi tatvine, temveč tudi zaradi prekršitve vojno gospodarskih odredb. Schilbach je dobil štiri leta robije, Pinckert dve leti robije, Lange dve leti ječe, ostali obtoženci pa krajše kazni.

Branitelji francoskih državljanov

Kakor smo že zabeležili, se bo začel prihodnji mesec proces proti francoskim državljanom, ki so zaprti in jih bo sodilo najvišje državno sodišče v Rimu. Daladiera bo zagovarjal pravni svetnik Ribet, Reynauda Chapentier, Guya de la Chambre Fourcade, Bluma Spanien, Mandela Cuttoli, generala Gamelina pa Arnal iz Toulousea.

Sodobno preseljevanje narodov

Bolgarski kmetje se selijo iz Rumunije na bolgarsko ozemlje

Hulbert Footner:

11

IZGINULI RADŽA

Kriminalni roman

Indijci so prišli v običajni večerni obleki. Vasantova postava se je v fraku, ki je bil londonsko delo, posebno ugodno uveljavljala, toda mali radža je bil v evropskem oblačilu kaj nesrečna prikazen. Nalikoval je debelemu šolarčku v suknji na škrici. Šihab se je sramoval svoje obleke kakor človek, ki sedi v kopalnih hlačkah za slavnostno mizo. Ko je vstal, se je pokazalo, da je imel noge stisnjene v veliko premajhne čevlje.

Družba je še sedela za mizo, ko so ji prihajati povabljeni. Bila jih je čudna pisana družba: nekaj varietetskimi pevci, ki jim je bila prva mladost že ocvela, gruzinski knez v ponošeni obleki, milijonar iz Jugoslavije z ženo, ki je bila obesila nase ves lišp, kar ga je imela, in truma mladih baletk in gospodov, ki jim je poznalo, da so vsi bolj ali manj vdani pijači. Kmalu jih je bilo toliko, da je Luke opustil prizadevanje, zapomniti si vsakega posebej.

»Za Boga, Meddy,« je rekel, ko se mu je posrečilo odvesti radžo v stran. »ali ste res povabili vse te ljudi?«

»Ne, ne vse,« je Indijec veselo odvrnil. »Moji prijatelji so privedli svoje prijatelje s seboj. Saj je vse v redu. Šampanjca imamo dovolj.«

Gostje so lokalni kipeče vino, kakor da jim je čez uro vsem umreti, in kmalu se je polastila družbe kar nenaravna veselost. Nikoli ni bilo videti, da bi ga Ramavarna popil kozarec, a vse je kazalo, da ne zaostaja za drugimi. Luke je v delu, da skriva mali mož v svoji kopalnici steklenko Glenardreva Vasant je bil kakor žolna, toda alkoholi ni niti malo vplival nanj. Šihab je ves nesrečen slonel ob zidu. Bil je edini trezen v vsi družbi. Gospod Branscombe se sredi te neizbrane tovarniške jeze ni mogel znajti in se je kmalu poslovil. Rekel je, da bo počakal njegovo visokost v vaku.

Luke je popil mnogo šampanjca, da bi se odbrovil, a srečnega ga pijača ni storila. Diana je bila v svoji črni črni obleki, ki ji je portala li vse zakone o težnosti na laž tako lona, da ga je srce bolelo. Obleka ni imela naramnic in nien gole lakti in njen vrat so bile prelesne, nena je bil mogel kdaj zamisliti. Razen tega je bil v skrbah zaradi Ramavarna. V tej pisani množici je bilo vse polno nevarnih možnosti.

Družba je postajala od četrte ure do četrte ure bolj glasna in nevarna. Luke je bil kar ogorčen, ko je videl Diana v takih okoliščinah. Posrečilo se mu je, da jo je spravil za trenutek v stran.

»Ste nard za odhod?« jo je vprašal.

»Da.«

»Preden mine ura bo tu vse narobe. Ali ne bi mogli pogovoriti matere, da bi se že ziaj odpeljali na vlak in legli počivati?«

»Kaj bi rekel Meddy?«

Luke se je ozrl na radžo, ki so ga obdajale ba-

letke. »Se opazil ne bo, da odhajate. In če bi vprašal po vas, mi porečete, da ste bili utrujeni in ste se umaknili.«

»Ali boste potovali v istem vozu?«

»Da,« je Luke suho odvrnil. »Radža me je počastil z vabilom, naj prenočim v njegovem odloku.«

»Recite mi, prosim, da sva se odpeljali naorej, da pa ne pojdeva spat d'kter ga še enkrat ne vidi. Dejal je, da mi mora povedati še nekaj važnega.«

»Vi pa Meddy,« je rekel s trpkim glasom. »Moj Bog, ko bi vas mogel posaditi v letalo in odleteti z vami na konec sveta!«

Obrnila se je, ne da bi mu odgovorila.

Čez nekaj minut je v svoje olajšanje videl, kako je z materjo neopazno zapustila dvorano. To je bilo okrog enajstih. Ko se je radža kasneje ozrl po nji, je Luke opravil naročilo. Indijec se ni hudoval zaradi njenega zgodnjega odhoda, narobe, oddahnil se je.

»Dobro dečko ste, Luke. Na vse mislite. To res ni prikladna družba za Diana. Pojdite z menoj v mojo sobo, da poniteva kozarec whiskyja.«

»Ne, hvala, preveč sem že pil.«

»S tem hočete munda namigniti, da sam jaz preveč pil.« Ramavarna se je zasmejal na vse glavo.

»Že prav, sestra s' b'ja. Čez nekaj dni bom oženjen, potem bo tega prekletega pijačevanja konec in nič več se ne bom gibal v taki družbi.«

S temi besedami je krenil dalje.

Neka stara gospa v beli svileni obleki je bila

pijana in je držala kozarec tako po strani, da je tekel šampanjec na preprogo. Vsakomur, kdor jo je hotel poslušati, je pripovedovala, da je v Monte Carlu zaigrala ves svoj denar. Milijonar iz Jugoslavije je ena izmed baletk ušla novih plesnih korakov, med tem ko se je njegova žena sukala z obrtnim plesalcem. Pevca kupletov sta kos za kosom odbijala svojo zalogo in ena popevka je bila bolj kosmata in spotikljiva od druge. Nato so baletke privzdignile krila in zaplesale, kakor je njih navada. Pri tej točki je Šihab zardel kakor kuhan rak in zapustil dvorano.

Uro ali kaj po Dianinem odhodu je eden izmed tihih slug pristopil k Luku in rekel v gladki angleščini:

»Na telefon vas kličejo, gospod Imbrie.«

»Kdo pa?«

»Gospodična Morvenova.«

Luku je jelo srce hitreje utripati.

»Kje je aparata?«

»Zahteval sem priključek v eno izmed spalnic, da boste lahko v miru govorili.«

»Prav. Pokažite mi, prosim, pot.«

Obkraj sprejemnih prostorov so ležale vzdolž hodnika množestvilne dnevne sobe in spalnice. Indijec v prostem oblačilu je privedel Luko do skrajnega konca in odprl vrata. Tu je bilo hrupno družbo kmaj še slišati.

Luke ni niti malo pomislil na to, da bi mu utegnila osebo groziti nevarnost. Stopil je v razkošno pravljeno spalnico, ki jo je razsvetljevala pri- strta luč.

Prezident Roosevelt k slavlju naših rojakov Proslava 35-letnice „Jugoslavenskega Glasnika“ v Chicagu

Kakor povzemamo po zagrebških »Novosti«, so naši ameriški rojaki nedavno nedeljo praznovali v Chicagu 35-letnico »Jugoslavenskega Glasnika«, ki je eden izmed naših najstarejših listov v Ameriki. Proslava je bila v prostorih »Plazenskega Soka« in je bila odlično pripravljena. Izpovedovali so številni predstavniki naših ameriških rojakov, celo je hrvatsko pevsko društvo »Zora« izpovedovalo pa je tudi sam čikaški župan Edward Kelley. Proslavo je zaključil sedanjí lastnik lista Stjepan Vrančić. Po proslavi je bila veselica, na kateri sta igrala orkestra »Šar planina« in »Balkan«.

Proslava 35-letnice uglednega jugoslovanskega lista v Ameriki je bila eden izmed najzanimivejših dogodkov naših izseljencev. Kolikšno pozornost so posvečali tudi vsi soki krogi tej proslavi, najbolje pričujeta pismi, ki sta jih G. Vrančić poslala samemu prezidentu Roosevelt in čikaški županu Kelly. Prezident Roosevelt je pisal lastniku lista »V posebno zadovoljstvo mi je, ko izražam čestitke vam in prisrčno pozdravim vsem čitateljem »Jugoslavenskega Glasnika« ob 35-letnici njegove ustanovitve. Prepričan sem, da bo almanah, ki ga pripravljate ob priliki jubileja v spomin tega pomembnega razdobja, zanimiva in dostojna zbirka za naše državljane hrvatskega srbskega in slovenskega rodu. Vsaka ustanova, ki zaviši od javne podpore in ki uživa podporo javnosti skozi tri in pol desetletja, dokazuje s tem svojo koristnost za ono skupnost, kateri služi. Prepričan sem, da bo vaš list tudi v bodočnosti vzdrževal visoke tradicije ameriškega novinarstva. Vaš osobito vdani Roosevelt.« — Župan Kelly pa je v posebno toplem pismu naglasil veliko zadovoljstvo, da lahko izkaže priznanje vsakemu članu uredništva in vsem čitateljem.

Jugoslavenski Glasnik (Jugoslav Herald)

BELEŽKE

Svobodni ljudje v svobodni domovini

»Kmetijski list« objavlja lep uvodnik z naslovom »Jugoslavlani — trdna enota«. V njem pravi med drugim:

»Življenje ima svojo ceno samo takrat, kadar ga lahko izživimo po svoji svobodni volji. Jugoslavlani hočemo živeti svobodno po naši volji, kakor prija to naši naravi. Naši predniki niso padali na vseh mogočih bojiščih za to, da bi bili mi danes sužnji komur koli, temveč da bomo svobodni narod v svobodni državi. Svoboda pa si moremo ohraniti in obraniti samo sami. Nočemo usde Tugomirov in nočemo na pot Črtmova, ampak hočemo ostati svobodni Slovenci v okrilju svobodne Jugoslavije. Nikdar več ne bo krvavel slovenski človek za tučca. Za obrambo naše svobode pa nam ni nobena žrtve pretežka.«

Priprave za svečanosti ob kraljevi polnoletnosti

Beograjski listi poročajo, da je sprejel minister za telesno vzgojo Dušan Pantić zastopstvo Zveze fantovskih odredov iz Ljubljane. Delegacijo je vodil predsednik zveze dr. Stanko Zitko, ki je sporočil ministru Pantiću željo fantovskih odredov, da bi sodelovali pri svečanostih ob proglavitvi polnoletnosti kralja Petra II. dne 6. septembra prihodnjega leta. Na te svečanosti, katerih višek bo II. jugoslovanski vsesokolski zlet, bi poslala Zveza fantovskih odredov v Beograd več število svojih članov. V Beogradu je bil že ustanovljen pripravljavni odbor takozvanih Slovencev članov JRZ, da bo skrbel za sprejem in prenočišča članov fantovskih odredov.

Beograjska trgovska zbornica za razdelitev Suzorja

V sredo dopoldne je bila v Beogradu seja tamoznje trgovske zbornice. Med številnimi drugimi zadevami so obravnavali tudi vprašanje razdelitve Suzorja (Osrednja urada za zavarovanje delavcev). Po daljši diskusiji je bil sprejet predlog, naj se razdeli Suzor v tri novem samostojne dele, v srbskega, slovenskega in hrvatskega.

Neresnične vesti

Listi objavljajo naslednje službeno ugotovitve Agencije Avale:

»Z ozirom na razne neresnične vesti, ki se širijo doma in v inozemstvu, se z uradnega mesta objavlja, da je od začetka italijansko-grškega spopada od danes v zvezi z vojnimi operacijami v bližini jugoslovanske meje prišlo na naše ozemlje 19 italijanskih in 32 albanskih vojakov. Nikar italijanski vojni material ni bil prenešen v Jugoslavijo na odseku vojnih operacij.«

Investicije za bolnišnice na Hrvatskem

Zagrebški listi poročajo, da je izdala banovina Hrvatska v prvem letu svojega obstoja 18 milijonov din za zgraditve in razširjenje raznih bolnišnic. D. gradnja je med drugim osrednjo kuhinjo v bolnišnici v Osijeku kirurški paviljon v Sibeniku bolnišnico v Glini in paviljon za nalezljive bolezni v Slavonskem Brodu.

Kdaj bo došla vsa kirurški paviljon pri ljubljanski bolnišnici?

Rodnost v Jugoslaviji

Revija »Socialni arhiv« objavlja v zadnji številki podatke o številu rojstev v Jugoslaviji v razmerju s številom prebivalstva. Po teh podatkih ki upoštevajo zadnja tri leta (pred ustanovitvijo banovine Hrvatske) je prišlo na 1000 prebivalcev v vrbski banovini 47,8 v drinski 43,3 v vardarski 42,9, v primorski 36,5 v moravski 34,1 v zetski 33,6 v saski 29,4 v dinavski 27,2 in v dravski 26,7 rojstev na leto. Slovenija je torej glede rodovitnosti najsiromašnejša in vrbska banovina pa najboljš. Šlaše od Slovenije je samo še upravno področje mesta Beograda, ki kaže na 1000 prebivalcev samo 19 rojstev na leto. Zanimivo je, da sta na prvih dveh mestih vrbska in

je prišel pred 35 leti izhajati v Calumetu, v državi Michigan. Tiakaj, kjer so rudniki bakra so se pričeli Jugoslavlani preseljevati pred 110 leti. Takrat se n. bile modernih čikaških klavnic mnogo pozneje, s. v. Detroitu zrasle Fordove tvarne. Izmed Jugoslavlani je tjakaj prvi prisel slovenski misijonar, poznejši škof Friderik Baraga, ki je spreobračal Indijance in promčeval njihovo življenje. Prihajali so nadale duhovni iz Slovenije. Ko se je začelo izkoriščanje rudnikov bakra v širšem obsegu, so se na vabilo rojakov precej naglo priseljevali Slovenci, nato Hrvati in Srbi. Iz L. ke Strelvo Jugoslavlani je tako naraslo, da so leta 1903 že imeli v Calumetu prav številna društva cerkve in slovenski časnik. Stavec Makso Iveković iz Zagreba, ki je prišel v Calumet je pripravil Hrvate od tega, da so kumir tiskarno. List iz katerega se je pozneje razvil »Jugoslavenski Glasnik«, se je najprej imenoval »Hrvatski radnik« potem »Hrvatska služba« in »Hrvatska«. Vedno je vneto zadrževal zedinjenje slova in svobodo Srbohrvatov in Slovencev. V svetovni vojni je bil urednik Matija Šinaj od Avstrije in kontumaciam obsojen na smrt kar je seveda vzbudilo med našimi izselenci v Ameriki navdušenje in se je list le še bolj razširil. Leta 1928 je tiskarna z listom vred prešla v last Stjepana Vrančića, ki je doma iz Vrlike v Dalmaciji in se je v svetovni vojni boril na strani srbske vojske. Vrančić je preselil svoji prekrščeni »Jugoslavenski Glasnik« v Chicagu, kjer prav dobro uspeva in zbirka okrog sebe vse navedene elemente jugoslovanskega izseljenstva v Severni Ameriki. V njegovem uredništvu so bili in so še danes zbrani duhovniki, učenci, delavci — izredno zanimiv uredniški zbor, ki se pridno trudi za nrovnih lista in za zadeve naših izseljencev po vsej Ameriki.

drinska banovina, torej področji, ki imata razmeroma največ muslimanov.

Čiščenje na Dunaju

Kakor posnemamo po dunajskem listu »Neues Wiener Tagblatt«, je te dni izdal državni namestnik za Dunaj Baldur v. Schirach važen poziv na vse krajevne voditelje dunajskega okrožja, ki pomeni po pisanju lista »oster obračun z rečimi in črnimi postavami v temi ter z elementi, ki se puste speljavati v nečaste kupčije. Jasno je ob tem pozivu prišlo do izraza, da v tem mestu ne vladajo samo muze, temveč, ako je to potrebno, tudi trda roka, ki bo izkoreninila grobokope sreče in bodočnosti tega mesta.«

List nadalje piše, da se je v. Schirach izprno dotaknil »skrbni ustvarjalno prebivalstva, ki tudi njemu povzročajo dnevne skrbi«, zlasti glede plač in mezd. Opozoril pa je tudi na pomanjkljivosti prejšnjega avstrijskega gospodarstva in pripomnil: »Čas po priključitvi nam je pomagal odstraniti šele najbolj grobo škodo, bil pa je v ostalem prekratke za vidne uspehe obnoves. Kar je pridobilo gospodarstvo Nemčije v šestih letih, ni mogla pridobiti Avstrija v dveh skromnih letih, posvečenih oboroževanju in vojni. Toda že se sedaj lahko reče, da bo tu Dunaj doživel svoja leta novega prvotja, kakor mu to prišče. Glavno na to, da nihče ne ovira velikega obnovitvenega dela. Vsak Dunajčan naj se varuje pred govoricenjem, kajti mesto ni zato tu, da bi opravljalo posle kakih sto temnih ljudi, marveč samo posle Adolfa Hitlerja. Sreča dunajskega prebivalstva bo v zvestobi do raja in do njeg vih nalog nikakor pa ne v anarhističnih kršanskosocialnih, reakcionarnih ali kapitalističnih programih nekaterih nepoboljšivcev. Naša se bodo sredstva in pota, da se reši Dunaj teh elementov. Samo eno bo bo vodi Dunaj z Berlinom: borbo za čim večjo zbirko za zimsko pomoč.«

Švicarski glas o madžarskem obisku

Švicarski francoski list »Journal de Genève« objavlja uvodnik o madžarskem obisku v Beogradu ter naipre ugotavlja, da je mččna Jugosavija v interesu Madžarske, kakor je to pred kratkim izrazil tudi madžarski zunanji minister grof Csaky, nato pa svoja uganibanja o ozadiju obiska tako zaključuje:

»Nekateri hočejo videti v tem obisku manever Nemčije, ki naj bi posredno pritegnil kraljevinu Petra II k berlinskemu paktu. Mi pa smo mnenja, da gre za uresničenje prizadevanj na dolge razdalje.

»Kd so bila metodično pripravljena po njihovih ministrih in ki so sedaj uresničena zato, da bi služila interesom obeh držav. Ako bo temu obisku kakor se na splošno pričakuje s'edil podpis bazezaka pakta med obema državama, zaradi tega kakor sledi sprememba splošnih smernic Jugoslavije, kakor ni bil to primer niti o priliki izbivanja odnošajev med Beogradom in Sofijo.«

Rumunska predvidevanja

Pred dnevi je vzbudil veliko pozornost članek ki ga je objavil rumunski list »Universul«, ki črna svoje informacije pri najvišjem viru. List naipre o'bušle položaj Rumunije po njenem pristopu k berlinskemu paktu ter zatjuje, da ta pakto obvezuje sedaj Rumunijo, da nudi vojaško pomoč Italiji in Nemčiji v primeru, da bi se nove države zapletle v vojno. Nato piše listi dobesedno:

»Te obveze ne smemo vzeti lahko. Lahko pričakujemo da bodo sovražnosti prihodnje pomlad stopile v odločno fazo. Tedaj bo Rumunija morala kakor se je zavezala dopustiti nemškimi ali italijanskim četam prehod preko svojega ozemlja. Verjetno se jim bo morala teati tudi sama pridružiti. Sele ko bo to od'obila faza vojne zaključena bo mogoče uresničiti veliki načrt novega Društva narodov, katerega sedež bo na Dunaju.«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

SOKOL

Iz celjske sokolske župe

Celjska sokolska župa se polagoma pripravljala na svoj župni letni zbor, ker je že imela zbora društvenih načelnikov in načelnice ter prosvetarjev. Za načelnika je bil izbran br. Juro Toplak iz Braslova, njegovi namestniki pa so br. Gruden M. ks iz Celja, Vastil Miloš iz Hrastnika in Kolenc Albert iz Gornjega grada. Načelnica bo s. Juvančeva T. Sana iz Sevnice, njene namestnice s. Klunova iz Zagorja in s. Miller'eva iz Velenja.

Župno strokovno vodstvo je razpisalo tekme članov in naraščaja za junji 1941 v Celju. Zanimivo je, da se morajo teh tekem udeležiti vsi člani telovadci in ves moški naraščaja. Zaradi tega so vaje toliko olajšane, da je omogočena vsakomur udeležba.

Na zadnjem sestanku društvenih prosvetarjev je bil soglasno izbran za župnega prosvetarja dosedanjí predsednik župnega prosvetnega odbora br. Drago Pahor. Isti zbor je tudi sestavljal in odobril delovni načrt za prihodnje leto. Nameravani so prosvetni zbori za manjše skupine edic kakor so okrožja, četudi so se že okrožja tečaj izborni obnesli.

Celjsko sokolsko društvo ima dvojno članarino, osnovno in dodatno. Osnovna je za vsa članstva enaka in tako nizka, da jo vsakdo brez težke poravn, dodatna pa se je ravna po premoženjskih razmerah posedinca. S tem sklepom je praktično izvršeno nekako izenačenje bremena, ki ga predstavlja članarina, za revnejše in premožnejše.

Naraščaj Ljubljanske Sokola se je zaoblubil, da bo v zadnjem letu Petrove petetke, torej do konca avgusta 1941 nabral za gradbeni sklad za novi dom 20.000 din. Do sedaj je oddal društveni blagajni že nad šestino zaobljubljenes vsote.

Važne tekme ljubljanskih sokolskih društev bodo prihodnje nedelje 15. t. m. pri Sokolu II. v Trnovem. Ljubljanska društva bodo imela meddruštvene tekme članov in naraščaja in sicer v višjem in nižjem oddeku. Kar veselo je v telovadnicah kjer se borci pripravljajo za tekme. Zato moramo misel, prirejanje meddruštvenih tekem v Ljubljani, nad vse pozdraviti z željo, da bi bila udeležba pri njih kolikor mogoče velika uspehi pa čim lepiši.

»Sokolski glasnik« poroča, da je »dvo-

rano zedinjenje« v Beogradu, kjer ima sokolsko orednje vodstvo svoj se'ez, obiskoval na praznik zedinjenja nad 3500 oseb. Dvorana je bila lepo okrašena s slikami in državnimi ter sokolskimi zastavami.

Novi »Sokolski dom«, Na vseh koncih in krajih se dvigajo novi sokolski domi. Zarišča pravega dela za jugoslovanski narod. Na dan zedinjenja je posvetil in otvoril svoj dom Sokol v Bosanski Gradski ob prisotnosti poljedelskega ministra dr. Čubrilovića. — Tudi sokolsko društvo v Kačaniku v župi Skopje se je zavezalo, da bo v Petrovi petletki dogotovilo svoje lastno hišo. Kakor poročajo je tudi ta dom že pod streho in bo na brž že to zimo oddan svojem namenu. Društvo je starosta naš rojak br. inž. Anžlovar, ki je tudi izdelal načrte za dom.

Kraljevi dar Sokolu v Sremskih Karlovcih. Matično društvo bivšega srbskega sokolstva, Sremski Karlovec, je pred nekaj leti otvorilo nov, lep sokolski dom. ki nosi ime ustanovitelja društva, namena vseučilškega profesorja v Zagrebu br. dr. Laze Popovića. Za gledališki oder v domu je podaril Nj. Vel. kralj Peter II. društvu dragoceno zaveso, okrašeno z začetnico kraljevega imena. Zastor je bil na dan zedinjenja slovesno nameščen na svoje mesto v dvoraní.

Medžupne tekme vzhodnih žup v Osijeku. Že več let prireja osieška župa medžupne oradne tekme za člane in moški naraščaja za vzhodne župe. Vsako leto se številno tekmujočih veča kar je zadosten dokaz, da se da ravno s tekami pravilno pripravljati in prirediti dvonitni zanimanje za orodno telovadbo. Prihodnje medžupne tekme bodo v nedeljo.

Velika podpora za sokolski dom. »Sokolski glasnik« poroča, da je občinska uprava v Pančevu poklonila tamoznjemu sokolskemu društvu znesek 200.000 dinarjev za zgraditev sokolskega doma.

Odlitovanje

Beograd, 12. dec. p. Z. redom sv. Save 3. stopnje je odlitovan direktor ljubljanske železniške direkcije inž. Rud. K. Kevčič.

Iz sodne službe

Beograd, 12. dec. p. Z. odlomkom ministra pravde je postavljen za sodnika okrožnega sodišča v Mariboru dr. Rudolf Adamčič, sodnik sreskega sodišča v Prevalju za sodnika sreskega sodišča v Prevalju je postavljen Jakob Jerman, sodnik sreskega sodišča v Ljubljani.

SPORT

Življenje in načela sportnega vežbanja

Pravilnik za vse sportnike

Izdelano po nalogu in ob sodelovanju s sportno-zdravniško komisijo švicarske državne zveze za telesno vežbanje v Bernu. Napisal Ernst Baumann iz Langenthala. (Izvlček)

Smisel telesnega vežbanja. Ti si član svojega naroda. Zato si dolžan, da svoj duh in svoje telo, kolikor je v tvoji moči, obdrži zdravo in sposobno za delo. Tako boš ostal svobodan in neodvisen v vseh življenjskih položajih.

Sport je radost v življenju. Če pri vežbanju in v tekmovalnih sodeluješ brez veselja in brez srca in pritem ne čutiš zadovoljstva, si lahko prepričan, da nekaj ni v redu. Mladost in zdravje uživa v tem, da sem in tja zastavi svoje sile do skrajnih mej delavnosti. V veselju in tovariški igri se uči tehnike svojega najbolj prijubljene sporta.

Življenje in uživanje sporta. Dobri rezultati so odvisni od zdravih organov in njihovega harmoničnega dela. Kdor poškoduje svoje organe z nerednim življenjem, pretiranimi zahtevami, kulturnimi strupi, ali nezadostnim varovanjem v boleznih, bo pozneje gotovo čutil posledice v nerazpoloženju, v zmanjšanju delovne sposobnosti, v prezgodnji izčrpanosti in znamenjih staranja. Kdor uživa sport v polni meri, temu tudi najlepše preostale radosti v življenju niso nedostopne.

O jedi in pijači. Glede tega se prepusti občutkom potrebe in svojemu dobremu teku. V času intenzivnega treniranja in tekmovalanja je potreba za hrano zelo velika, vendar prehuda obremenitev s hrano ogroža želodec in ostale prebavne organe. Potrebo po pijači izpolnjuj izven rednih obrokov! Sveže sadje in zelenjava sta zelo važna v dnevni prehrani. Tekčaj na dolgih progah imajo z vegetarijansko hrano zelo dobre izkušnje. Tekmovalanje zahteva meso kot dodatek k hrani.

Mišičje. Pri telesnem vežbanju delajo največ organi za gibanje. Napor in popuščanje v razumni izmenjavi, to naj bo glavno načelo v izvedbi vsakega sportnega delovanja. Sportni rezultati so odvisni od pravilno odmerjenega naprežanja mišic. To naprežanje ne sme biti preslabo, ker ne prinaša koristi. Vzdržljivost in upornost povišuj polagoma med tekmovalanjem, toda ne pretiravaj preko vseh mej, da ne povzročiš nevarne škode organom. V tem pogledu poslušaj zmerom nasvete svojega sportnega učitelja ali zdravnika.

Dihanje. Vsak sport zahteva posebno, najboljšno vrsto dihanja. Cist in svež zrak je vedno prva potreba. Kolikor več imaš napora, toliko večja je potreba po zraku. Uči se pravilno izdihavati, ker boš samo tako osiguraj telesu najboljše »ventilacijo«.

Sreč. Glavno delo v sportu opravlja srce in od njegovih mišičnih vlakenc se zahteva, da dajo vse, kar morejo. Varuj se, da jih ne bi zastrupil alkoholom in nikotinom. Mrzlica, pa tudi samo lahki prehladi, povzročajo prehodno slabost in preveliko občutljivost srčnih mišic. Trajne škode se boš obvaroval, če v času krepitve zdravja ne boš treniral niti se udeleževal v sportu.

Živni sistem posreduje v želji za delom in v odločnosti v borbi. Če čutiš slabosti svojih organov, bo to škodovalo tudi razpoloženju. Potreba odnora izvira iz utrujenosti. Nemir, razdražljivost in pomanjkanje zaupanja v samega sebe in svoje tovaršile so boleštni znaki ter obenem opozorila, da je treba človeku miru, disciplini in zdravniškovega nasveta. Popolnoma napačno je takrat prižgati cigareto ali se udati alkoholu, prav tako pa tudi očitati drugim, da so oni krivi tega.

Vsako tekmovalanje je velika preizkušnja za živce tekmovalca. Nesigurnost, kako se bo borba končala, tuja okolica, vpliv gledalcev, občutek odgovornosti, s'artarna mrzlica, vse to ima svoj vpliv. Tukaj bo pomagala samo prisrčnost in zavest o tem, da si se skrbno in dobro pripravil za de-

lo. Bodi torej samozavesten, vendar se ne precepuj. Tovarištvo tvojih sotekmovalcev in tvojega voditelja bo storilo, da se boš tudi na tujem počutil kakor doma. S svojo sportno zavednostjo in disciplino boš pridobil dragocene simpatije. Če boš v redu opravljal svoj življenjski poziv, te bo sportna zmaga veselila dvakrat bolj, toda ne dopusti, da bi porazi skalili tvoje rodinske odnose. Misli na vse to! Le tako boš imel radost, mir, sigurnost in voljo do zmage.

Če se ovenčáš z zmago, postaneš slaven prvak in slavilni junak, posebno v očeh mladine, ki gre potem navdušena za teboj in te jemlje za vzor v vseh prilikah. Glej, da ostaneš tudi tedaj njihov tovariš v sportu in življenju, da jih privajaš na dobro in tako koristiš svojemu narodu in sebi.

»Doping«. Drazenje telesa z raznimi umetnimi sredstvi, ki predvsem delujejo na srce in živčni sistem, je zelo škodljivo. Uporaba takih sredstev je v popolnem nasprotju s sportnim duhom, ker ne pomaga krepiti telo, temveč ga vodi v pogubo. Kdor z »dopingom« poživlja svoje zadnje sile, je kakor norec, pa tudi sovražnik samega sebe in goljuf svojih tovarišev.

Sportni uspehi in rekordi. Z žilavo vztrajnostjo boš v določeni sportni panogi gotovo dosegel večje ali manjše uspehe. Za doseg najboljših mest so v vsaki stroki potrebna leta trdega in vztrajnega dela, pa tudi mnogo nadarjenosti. To velja predvsem za doseg vrhunskih rezultatov. Sicer pa si lahko tudi brez tega čisto zadovoljen, če veš, da ti telesa in duševna spretnost, ki si jo dosegel v sportu, nudi zdravje in radost ter še druge prednosti. Ceni svoj uspeh, toda nikar ga ne precepuj! Bodi skromen in ostani v svojih mejah! Spomni se, da se najboljši sportni uspehi dosega med 20. in 30. letom v življenju — z rednimi izjemami. Pri vsem tem pa moraš trajno obdržati tudi vse sposobnosti v svojem življenjskem poklicu, ker so one najmanj prav tako važne ali še važnejše, in sicer da ostaneš značajan, da postaneš skrben vzgojitelj svoje ali tuje dece, dober državljani, zaščitnik svoje družine, upravitelj večjega ali manjšega podjetja ali karkoli že. Ostani tudi tedaj zvest svojemu sportu! Ne pozabi, da mladina potrebuje tvoje pomoči in tvojega navtari. Mi vsi, tvoji sodržavljeni in sportni tovarši, pričakujemo od tebe v življenju duha onega tovaršstva, ki si se ga naučil v sportu. Z vsem svojim delovanjem, z vsemi svojimi silami in vsem srcem služi svoji domovini in svojemu narodu. Kajti na svetu ni boljše poti do tvoje prave sreče!

Nova knjiga o avtomobilu Ing. Albert Struna: »Avto«.

S skromnim naslovom »Avto« je izdala založba »Evalte« nov priročnik, ki nas seznaja z današnjim modernim avtomobilskim vozilom. Avtor, inž. Albert Struna, je naš že priznani pisec strokovnih članov iz avtomobilske stroke in motornega sporta ter predavatelj na strojnem oddelku tehnične fakultete v Ljubljani. Pisec je dal knjigi podnaslov »čitanka o osebnem avtomobilu«, s čemer je že tudi naznačil, da ne gre za suhoparen tehnični učbenik, ki ga avtomobilski vozač vzame v roko samo pred izpitom. V resnici gre za poljudno tehnično obravnavo modernega motornega vozila, s kakršnim dandanašnji več ali manj že vsak človek skoraj dnevno prihaja v dotik. Ime »čitanka« je za priložnost delo prav točno pogoden naziv. V prijetnem, vsakomur razumljivem pripovednem slogu nas avtor povede skozi labirint stotin sestavnih delov sodobnega avtomobila.

Rad bi desetletja rabil eno in isto pero!

zato izberem
MONTBLANC
polnilno
držalo

jaz vem:
da se konica Mont
Blanc zlatega pe
resa praktično nik
dar ne izrabi, kaj
izdelano je iz naj
nejšega Osmi-iridija.

Cena od Din 145.—
do Din 1.100.—

Montblanc bo moj spremlje
valec vse življenja!

Napredaj v dobrih
trgovinah s papirjem.

št. 1542

bila. V 21 poglavjih, ki je vanje razdeljena čitanka, se laik igraje seznanil s kraljem modernih prometnih sredstev, samovozač in sofer pa najdeta v teh poglavjih obilico novosti, ki jih tedaj, ko sta sama prvokrat sedla za volan, morda še ni bilo, ali pa so jima že ušli iz spomina, pa jih je vredno spet obnoviti.

Posebno izčrpno in jasno obravnava avtor moderni avtomobilski motor, ta čudovit stroj, ki iz bencina ali nafte črpa titanike sile, potrebne za velike brzine in zmogljivosti motornih vozil. Posebno poglavij tvori kajpada goriva in opombe o njih potrošnji, ki so še posebno potrebne v današnjem času avtomobilskih kart. Iz poglavja o mazanju motorja in šasije, si vsak, ki mu je ležeče na tem, da mu bo njegov voz dobro in dolgo služil, nikoli preveč ne zapomni.

Sicer pa bi bilo predego naštevati poglavje za poglavjem pričujoče knjige ter opozarjati na tehtnost vsakega posameznega. Na kratko rečeno, prav posebna vrednost knjige je prav v tem, da avtor med tehničnimi prikazovanji avtomobila v njegovih sestavnih neprisrližno vpleta dragocena praktična navodila in izkušnje. Ko se prelizata do konca 120 strani obsegaajočega dela, iz poplujenega z vrsto slik, grafiknov in tabel, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da si si ne le izpopolnil znanje o avtomobilu, marveč da si se obogatil tudi z obilico iz prakse zraslih naukov, ki bodo v praksi spet pokazali svojo vrednost.

Knjiga »Avto« se dobi vezana ali broširana v vseh knjigarnah in je nje cena 90 odnosno 70 din.

Ljubljanska zimsko-sportna podzveza. Seja upravnega odbora bo drevi ob 20. v pisarni bivšega JZSS na Tyrševi cesti 1a. Udeležba obvezna.

SK Svoboda. Drevi ob 19. važna odbo-rova seja v »Unionu«.

SK Ilirija (hokejska sekcija). Drevi ob 18. tekma za trening in razdelitev oprema. Bodite točni! Načelnik.

V nekaj vrstah

Kakor piše »Politika«, je srbska kole-sarska zveza, ki ima to nedeljo svoj občni zbor, povabila na zborovanje tudi zastop-nike hrvatske in slovenske zveze, ker želi z njimi stopiti v neposredni stik in po najkrajši poti doseči sporazum s Hrvati. Srbi hočejo čimprej razčistiti razmere v našem kolearskem sportu, potem pa pri-hodnje leto izvesti velike kolearske pri-roditve, med njimi tudi dirko okrog Jugo-slavije v izvedbi vseh treh narodnih zvez in s sodelovanjem vseh največjih dnevnih in radijskih postaj v državi. Dirka bi trajala mesec dni. Ideja je zelo lepa in je samo želja vseh, ki želijo našemu kole-arstvu procveta, da bi se tudi uresničila.

V soboto in nedeljo bo v Zagrebu tek-movanje za državno prvenstvo boksarjev. Zagrebški listi računajo, da bodo v neka-terih disciplinah nastopili tudi nekateri slovenski boksarji, predvsem iz Maribora in z Jesenice, pa morda tudi iz Ljubljane. Srbskih tekmovalcev seveda ne bo, ker sta obe vrhovni zvezi med seboj sprti.

Kljub veliki negotovosti je zdaj vendar-le tako daleč, da bo zagrebški Gradjanski v teku današnjega dneva odpotoval v Bu-dimpešto in tamkaj odigral pokalno tekmo s Ferencvárosom. Teden dni pozneje bo revanšna tekma v Zagrebu. Za božične praznike bodo zagrebški ligaši zaradi po-manjkanja nasprotnikov in tudi denarnih sredstev ostali doma in odigrali turnir med seboj.

Na občnem zboru I. Hrvatskega moto-kluba v Zagrebu, ki tudi ni potekel v naj-boljšem soglasju, je bil za predsednika iz-vojen graditelj Josip Liebh. Dosedanjí pred-sednik Demšić je kljub temu, da je bil deloma v opoziciji, obljubil novemu vodstvu svojo pomoč.

V Beogradu bo v nedeljo gostovala no-voosadka Vojvodina in sicer proti Jugo-slaviji, medtem ko bo BSK igral pokalno tekmo s Concordijo v Zagrebu.

